

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos peit sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Arad az új bortörvény ellen.
- Az adóvita.
- Egy millió korona építkezésekre.
- A vérengző lövönat.
- A Swärdström-ügy a közgyűlésen.
- Borkereskedők védelme.
- Bonyodalmak a Mihailovich-ügyben.
- A t. Ház folyosójáról.
- Hivatalvesztésre ítélt aradmegyei jegyző.
- Románok — a vesztőhely megváltására.
- Képek a jégünnepélyről.
- Megtámadott asztalosmester.
- Arad és az osztrák igazságügyminiszter.
- Ongyilkos lélekkufár.
- Tárca: Női ezred.

Arad az új bortörvény ellen.

Arad, február 10.

Arad város törvényhatósága holnap rendkívüli közgyűlést tart, hogy az életbeléptetés előtt álló új bortörvény és annak végrehajtási rendelete ellen állást foglaljon, s hogy annak több, a borkereskedőkre és a termelőkre egyaránt sérelmes része ügyében fölrítot intézzen. A dolog fontossága megérdemli, hogy a városatyák a rendes közgyűlés után újra összeüljenek; s az, hogy Arad, egy jelentős borvidék középpontja emeli fel szavát a reform ellen, bizonyára nem fogja hatását téveszteni.

Az új bortörvény egyike Darányi Ignác földművelési miniszter azon alkotásainak, amelyeket az érdekelt körök akkor ismernek meg, a mikor

már a törvénynyé vált valóság képében állanak előttük. A törvényjavaslat előzetes kritikájára a szakköröknek alig volt alkalmuk, a képviselőházban egyetlen egy, vagy talán két ülés alatt keresztül hajszolták a törvényt, amelynek indokolatlan intézkedéseit Darányi egy szinte brutális végrehajtási rendelettel súlyosbította. A borhamisítók ellen, — ez volt a jelszó, amelylyel a reformot sietették. Pedig az ilyen vészkiáltásokkal nem védik meg a magyar bor tekintélyét. Amikor a pécsi Engel-eset után a földművelési miniszter razzsiát szabadított a borkereskedőkre, ezzel sokkal jobban elrontotta a hazai bor jó hírét a külföldön, mint azt tiz Engel-ügy tehette volna. Ugyanebbe a hibába esik az új bortörvény is, amelynek minden sora mintha kifent karmokkal lesne a borhamisítókra. Ahol statáriumot hirdetnek, ott a publikum nem arra gondol, hogy milyen szép rend lesz a statárium után, hanem az jut az eszébe: micsoda büntettek lehetnek ott, ahol ilyen kivételes intézkedések váltak szükségessé.

A borhamisítások ellen mindenestre védekezni kell, a hamisítókat pedig üldözni. Az új bortörvénynek azonban olyan részei vannak, amelyek a borkereskedőknek, sőt a termelőnek is ok nélkül való zaklatást, nyugót szereznek, anélkül, hogy ezzel csak egy hajszálnyira is csökkentették volna a hamisítás lehe-

tőségét. Ilyen a törvényben előirt bornyilvántartás, az ugynevezett borkönyv intézménye. Hogy ez mennyire sújtja a kereskedelmet, kitűnt abból, hogy már a törvény életbeléptetése előtt három borkereskedő kereste a törvényhatóság segítségével a módot ahhoz, hogy ettől a bornyilvántartástól megszabaduljon. Mellesleg megjegyezve: kissé csodálatos volt, hogy a tanács, amelynek elvégre a kereskedők védelmét kellett volna keresnie, ehelyett a kereskedők kérelmének elutasítását hozta javaslatba. De a közgyűlés jobb belátása egyhangu határozattal akadályozta meg, hogy az ilyen rövidlátó javaslat határozattá váljon.

A holnapi rendkívüli közgyűlés azonban magával az új bortörvényvel, annak ríktó hibáival foglalkozik s kísérletet tesz aziránt, hogy az életbeléptetés előtt álló reform előrelátható hatásai és következményei legalább enyhíthessenek. Hasonló céllal mozgalmat indítanak a kereskedelmi és iparkamarák is. Az akciót is meg a holnapi határozatokat meg lehet egygyel toldani. Ha Darányi Ignác igazán olyan reformokat akar, amelyek a magyar bortermelőknek kedveznek, amelyeket borkereskedő és gazda egyforma örömmel köszöntenek, akkor a borpandurkodás rendszere helyett mást tegyen: *ejtse módját annak, hogy a borfogyasztási adót eltöröljék.*

Női ezred.

— Francia író Szerbiáról. —

Henri Burrier, francia újságíró könyvet írt Szerbiáról abból az alkalomból, hogy Ausztria-Magyarország Bosznia-Hercegovinát annektálta és a kis Szerbia elég ügyes volt Európa figyelmét maga felé irányítani. Ime egy francia újságíró, aki talán saját passziójából, vagy szerb pénzen leutazik a legszélsőbb nyugatra és ír egy művet, ami telve van a szerbek dicsőítésével, ellenben a gyűlölt Ausztriát majd hogy minden sorában leposzkondiázza. Mert Magyarország egyáltalában nem is vesz tudomást a jeles író, az ő földrajzi és politikai ismeretei ennyire még nem fejlettek, vagy ami még rosszabb, agyonhallgatja a négy folyó országát. A mű, mely csak úgy hemzseg a földrajzi és ethnografiai s politikai tájékozatlanságtól: kvintesszenciája az egyoldalú elfogultságnak; ekként önmagától kínálkozik a mi részünkről is az agyonhallgatásra, mert hiszen a nagyszerb álmok, az utópiák, a henegeések ismeretesei már előttünk a szerbek szerepléséből, fölösleges volna azt francia kiadásban még egyszer bekebelezni. Érdekesnek tartom azonban a könyvből egy specialitást kiragadni, amiről eddig nem volt tudomásunk.

A francia szerző ugyanis személyesen győződött meg arról, hogy Szerbiában december óta egy női ezredet létesítettek, amelyet azóta éjjel-nappal képeznek ki a fegyverforgatásban.

— Midőn Ausztria annektálta Bosznia-Hercegovinát, — írja a szerző — nagy megdöbbenés, elkeseredés fogta el a szerb sziveket. A birodalom, amely már eddig is három millió szerbet számlált lakosai között, most egyszerre újabb egy milliót rabolt el. Nagyszerbia álma meg volt semmisítve. Mialatt a hadsereg előkészületeket tett, a nép megalakította a „halál ligáját”, amelybe polgárok, munkások, tanulók, parasztok tömegesen léptek be.

Egy öreg földbirtokos, aki férjét és atyját a függetlenségi harcban veszítette el és akinek a jelenlegi hadseregben négy fia és kilenc unokája szolgál, méltatlankodott, hogy a nagy hadi készülődésekből a nőket kifejejtették. Saját iniciatívájából egy női halál-ligát alapított és sikerült rövid idő alatt kétszáz asszonyt maga köré gyűjteni. Ekkor élükre állott és elment Kragnevat, Szerbia őserégi fővárosának parancsnokához és kifejezte előtte programját:

— Adj nekünk — ugymond — fegyvereket és tiszteket. Harcolni akarunk!

— Az ön korában? Hát nem fél asszonyom?

— Mikor ezek a fiatal asszonyok készek meghalni a hazáért, hogyan félhetnek én?!

Kikelts ezredet lefegyverezte az asszonyok lelkesedése és nyugalmazott katonákból kiképző szervezetet alkottak, amelynek működését azonban aktív tisztek ellenőrzik. Időt nem vesztegetve egyenruhák beszerzésével, Marinovics asszony nemzeti színű kokárdákat osztott

ki ujoncai között, amelyet fém ambléma díszített; koponya, két keresztalakba fektetett csonttal és ezzel a felirással: „Ha kell, meghalunk a hazáért.”

Az asszony-regiment, amely eleinte kétszáz tagból állott, ma több mint kétezer fiatal leányt és férjes asszonyt számlál, a nép minden osztályából ujoncozva.

A tisztek, — akik tanítják őket, hogyan kell bánni a Mauser-puskákkal — a legnagyobb elragadtatással beszélnek a női ezred lelkesedéséről, a tanulmányosságáról és fegyelmettségéről.

— Szerencsém volt — ugymond az író — meginterjúvolni a női ezred alapítóját. Büszke arra, hogy ő már ölt törököt, mikor a győzedelmes ottománok 1876-ban előzönlötték Szerbiát, hogy segítségére siessenek Bosznia-Hercegovina lázadóinak. Atyja és férje a határra vonultak, ő otthon maradt gyermekeivel. Egy basibozuk banda foglyul ejtette és már-már lemondott a reményről, hogy valaha övét viszonlássza, midőn egy este őre azt a vigyázatlanságot követte el, hogy fegyverét rajtja elé helyezze. Villámgyorsan megragadta az ő kardját és két vállá között bedöfte. Három nap és éjjel bujdosott az erdőben, végül kimondhatatlan fáradság után megérkezett szülőföldjére, ahol gyermekei már felöltötték a gyászt érte.

A szerb női amazonokkal egyetemben érdekes világtörténeti példákról emlékezik meg az író. Csak nemrég jelezték San-Franciscóból

Az adócsata.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, február 10

Ceendeszen, minden különösebb érdekesség nélkül folyik tovább az adójavaslatok részletes vitája. A mai ülésen újabb tizenkét szakaszt tárgyaltak le. Az ülés végén interpellációk voltak.

Részletes tudósításunk a következő:

Iusth Gyula elnököl az ülésen.

A mai ülés 10 óra után kezdődik.

A kormány részéről jelen vannak: **Wekerle** miniszterelnök, **Jekelfalussy** és **Josipovich** miniszterek.

Az elmúlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után felolvassák az interpellációk könyvét, amelybe 12 új interpellációt jegyeztek be a mai napra. Interpellálni fog többek közt **Ugron Gábor**, **Jorkasch-Koch** osztrák pénzügyminiszternek az annexió bizottságban tett kijelentései tárgyában. **Nagy György** az egyesülési jog megsértése miatt; **Pilissy István** azon hír tárgyában, mely szerint az adóreform tárgyalását megszakítják és az új javaslatokat tüzik ki tárgyalásra. Hat horvát interpelláció is van.

Napirenden van

a földadóreform részletes tárgyalásának folytatása.

A 13. és 14. szakaszt **Wekerle** miniszterelnök rövid felszólalása után változatlanul elfogadják.

Vita nélkül elfogadják a 15. és 16. szakaszokat.

A 17. szakasznál **Polónyi Géza**, **Roics Milán** és **Nagy György** ajánlanak módosításokat.

Wekerle miniszterelnök hozzájárulásával a Ház elfogadja **Polónyi** stílárius módosításait. a többit elutasítja.

A 18. szakaszhoz **Mezőfi Vilmos** azt a módosítást ajánlja, hogy a kisgazda felszólalásának adassék hely az esetben, amikor birtokát magasabb osztályba sorozták, mint a hová az tényleg tartozik.

Wekerle miniszterelnök magyarító kijelentései után **Mezőfi** visszavonja módosítását, mire a szakaszt változatlanul elfogadják.

A 19. szakaszt **Reöck István** kisebb jelentőségű módosításával fogadják el.

A 22-ik szakaszig vita nélkül jutnak el.

A 22. szakaszhoz **Reöck István**, **Magdics Péter** és **Nagy György** szólnak.

a leghősiesebb amazonok egyikének halálát. **Loreta Vasquez** a neve. Havannában született és már fiatal éveiben álmódzott arról, hogy a Far-West rézbőrűjei ellen hadakozzék. Tizennégy éves korában az amerikai hadsereg egy fiatal hadnagya vette feleségül, akit New-Orleansba követett. Férje nemsokára háboruba ment és miután nem volt hajlandó fiatal hitvesét magával vinni, ez megvárta, míg ura elutazott, akkor felvette annak egyik egyenruháját, ajkát és állát esinos bajusszal és szakállal felékesítette.

Azután első dolga volt, hogy egy ügyes szabóval olyan uniformist készíttet, amely egészen eltüntette női formáit. A nadrágban drótváz volt elhelyezve, ami a bajusz és szakállal együtt tökéletes csalódást okozott.

Ezután ujoncozásra jelentkezett.

A véletlen játéka folytán épen férje volt az ujoncozó-bizottság elnöke. **Buford** hadnagy nem ismerte meg nejét, hanem a szeme gyanus volt előtte. Mikor pedig a hangját hallotta, nem állhatta meg e megjegyzés nélkül:

— De kérem, uram, nem-e a feleségem ön?

Persze, az ujoncozó-bizottság hahotában tört ki. A férj pedig jobbnak látta beujoncozni a feleségét és együtt harcoltak a legközelebbi ütközetben, amelyben egy ágyugolyó elvitte a férjet. A nő úgy harcolt, mint egy tigris; többször megsebesült, de a halál megkímélte, mint mindazokat, akik életüket szinte odakinálják.

A béke helyreállítása után a Far-West síkságaiban vész el nyoma, ahol az indiai tri-

Wekerle miniszterelnök is ajánl kisebb módosítást, amit elfogadtak, a többi módosítást elvetették.

A 22—26-ig terjedő szakaszokat vita nélkül fogadják el.

Elnök tiz pere szünetet ad.

Szünet után

a 29-ik szakasznál **Fábry Károly** azt javasolja, hogy a helyszíni munkálatok végzéséhez szükséges napszamosok díját ne a község, hanem az állam fedezze.

A Ház **Mezőfi** és **Wekerle Sándor** miniszterelnök hozzászólása után a szakaszt elfogadta.

A harmincadik szakasz tárgyalásának vitáját több hozzászólás után holnapra halasztották el és áttértek az interpellációkra.

(Interpellációk.)

Ugron Gábor interpellálta meg a miniszterelnököt az osztrák pénzügyminiszterium vezetőjének: **Jorkasch** bárónak minapi beszéde miatt, amelyben a miniszter osztrák szempontból sérelmesnek tartotta azt, hogy egy magyar bank Szerajevóban pénzügyintézetet alapított. A miniszter beszédéből azt látja, hogy az osztrákok Bosznia annexióját kizárólag osztrák érdekből akarják kiaknázni. Felhívja a paritásra a miniszterelnök figyelmét.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy az osztrák bankok 30 évig privilégiumot élveztek Boszniában. A kormányának gondja lesz reá, hogy jövőben a teljes paritás érvényesüljön és a sérelmek megszűnjenek.

Ugron és a Ház tudomásul vette a miniszterelnök válaszáat.

Nagy György a kurne ifjak gyűlésének betiltása miatt interpellálta a belügyminisztert, mire az ülés 3 órakor véget ért.

A horvát ellenzéki pártok együttes nyilatkozata. A horvát ellenzéki pártok heteken át tanácskozást folytattak a kormányfővel szemben követendő közös eljárás megállapítása végett. Hosszas tanácskozás után végre teljes megállapodás létesült közöttük, minek folytán — miként Zágrábról táviratozzák — ma proklamációt tesznek közzé, melyben konstatálják az alulírott pártok, hogy az egyesnek politikai, polgári és emberi jogaiért, valamint a horvát királyság fundamentális alkotmányjogaiért és az ország demokratizálása érdekében folytatott küzdelem oszthatatlan és elválaszthatatlan a Rauch báró bán regimé-je ellen folytatott küzdelemtől, aki képviselője és végrehajtója az alkotmányellenességeknek és törvénytelenéseknek. Ez okból alulírott pártok teljes egyetértés-

busok ellen guerillázott tovább. Nyoma veszett és már halottnak hitték, midőn 1908. novemberében felfedezték, hogy egy ültetvénytulajdonos, aki egy kis kaliforniai városkában meghalt, nem más, mint **Loreta Vasquez**, aki halála napjáig viselte a férfiruhát.

Megemlékezve ezután a boér nők önfeláldozásáról, a japán-orosz háborúban az orosz női ezredről, érdekesen szól egy francia amazonról.

— 1908. március vége felé — ugymond — a tonloni vizsgálóbíró szobájában több tanu várt kihallgatásra. A bíró most ezt a nevet olvasta:

— Madame Vay.

— Én vagyok — mondá szerényen egy idősebb ur, kifogástalan fehér gallérral és felöltővel.

— Én **Imbert** ur özvegyét szólítottam — mondá a bíró szigorú hangon, mialatt a törvénytörő szolga gunyosan röhögött.

— Én vagyok az, bíró ur. És elbeszélte történetét. 1870-ben Metz-nél jelentkezett szolgálattételre. Sokszor vitt leveleket, üzeneteket az ellenséges táborokon keresztül. Később harcolt is katonasorban, katonaruhában. Jutalmul dohányárúsítási jogot kapott és felhatalmazást arra, hogy férfiruhát hordjon.

Ime egy háromszázoldalas könyv legérdekesebb részletei a mi szempontunkból. Bizonyos, hogy a szerző ezeket az epizódokat tartja a legjelentéktelenebbeknek.

sei első kötelességüknek ismerik ezen alkotmányellenes kormányzat ellen a harcot közösen folytatni azon határozott céllal, hogy ezen és ehhez hasonló kormányzatot alkotmányos uton eltávolítsanak.

Ejjel jelentik még: A horvát ellenzéki pártok együttes nyilatkozatát, — mint Zágrábról táviratozzák, — az ügyészség annak második és harmadik pontja miatt, *elkobozta*.

Egymillió korona építkezésekre.

A mai közgyűlésből.

— Az Aradi Közlöny tudósítóiól. —

Arad, február 10

Ma ötvennyolc tárgy és holnap egyetlenegy pont. Ez a mai közgyűlés mérége. — Irigylésre méltó emberek azok gondolták — vagy száznegyvenegyen a törvényhatósági bizottság tagjai közül — akik holnap közgyűlésre jönnek. Egyetlenegy tárgy és az is — bor. Már csak mégis inkább a borért izgul az ember, mint az esővíz csatornáért, vagy a Gizella-utcai iskola szívó-nyomó kutjáért, amelyek felett ma kellett tanácskozni. Ötvennyolc pontot kellett lemorzsolni, amelynek legnagyobb részét az jellemzi, hogy a tanács javaslata így végződött: a költségek fedezetéül pedig kijelöltetik. Tudniillik, hogy ma körülbelül egy millió koronát adott ki a közgyűlés abban a szent meggyőződésben, hogy ez a szép summa nem a polgárok zsebéből kerül elő, hanem a tanács varázslatos tudománya oly fokra emelkedett, hogy még a sárból is aranyat terem.

Nézzük csak, mire költik el ezt a tenger pénzt?

Az *Erzsébet* külváros csatornázása körülbelül félmillió koronába kerül. Többször elmondottuk, mint térülnek meg az építkezés költségei. A *Shone*-csatorna járulékot felemelik. Minthogy ez nem direkt adózás, ezért megvannak vele elégedve a háziurak és megszávták azzal a nemes gondolattal, hogy nincs messze május elseje, megint lehet házbért emelni. Tudniillik, — mint **Reisinger Sándor** megjegyezte — ha egy háziur egy krajeárral több terhet visel, akkor tíz krajeárral emeli a házbért, ha tíz krajeárral csökkenik a teher, akkor a házbérből elenged egy krajeárt. Tehát az *Erzsébet*-városban ezentul nyáron nem fognak csónakázni, télen nem fognak korcsolyázni, mert lesz csatorna.

Háromszázezer koronát szavaztak meg a felső leányiskola építésére. Ez ellen nem volt ellenvetés. Részint azért mert a tanács azzal büszkélkedett, hogy sikerült az eredetileg nyolcszázézer koronára tervezett költségvetést redukálni, másrészt pedig azért, mert a szükséges pénzt a minisztertől kéri a város. Amíg meg nem tagadja, addig legalább van reménység.

A *Weitzer János*-utcai iskola építése tényleg nem kerül a város pénzébe, mert a közgyűlés elfogadta **Steiner József** műépítész által javasolt megoldást s ha a miniszter is beleegyezik, nyolc üzlethelyiség nyílik meg az iskola telkén, s ezek bére teljesen fedezi a költségeket. A törvek elkészítésével **Steinert** bizta meg a törvényhatóság, s ezért háromezer korona tiszteletdíjat állapított meg. Az építkezés körülbelül százezer koronába kerül.

A közgyűlés öme nagyobb kiadások mellett még kisebbekről is gondoskodott. A hidépítésnél már is vannak előre nem látott birteligenyek. A kazánszücsésztesnél szükséges kotrási műveletekre szavaztak meg pénzt. Hogy mennyit, majd az elszámolásból fog kiténni. Csináltatnak szívó-nyomókat és spallettákat a *Gizella-utcai* iskolában.

A Kossuth-szobor környékének rendezésére harmincegyezer koronát, tizennyolc napidíjas napidíjának három koronára való fel-emelését, a vámosoknak korpótléket szavaztak meg s így közel jutottak az egymillióhoz, a melyben azonban már bennfoglaltatik a szobor leleplezési költsége is, amelyet szintén ma vállalt magára a közgyűlés.

A nagystilű bőkezűség közben egyszer azonban begombolkozott a tekintetes törvényhatóság. A Laendler-cég kérvényét elutasították. A felső Maros-parti területek bérletének egy évi meghosszabbítását kérte a cég. A tanács pártolta a kérelmet, de Nemess Zsigmond dr., Reizinger Sándor elleneztek, illetve csak az esetben voltak hajlandók huszonegy évre bérbe adni a telepet, ha Laendler már most kötelező nyilatkozatot ad arról, hogy a miniszter döntésére való tekintet nélkül, a Boros Béni-térre megépíti a közgyűlés által régebben kikötött bérházakat. A közgyűlés a kérvényt elutasította.

Az óvár-téri műtéglagyárra vonatkozó szerződést Kocsis Lajos kérelmére a perjámosi mész-, homoktöglagyár részvénytársaságra ruházta át a közgyűlés a lapunkban már ismerttetett módokat mellett.

A közgyűlés tudomásul vett egy esomó szerződés-kötést, bérletátvételről s este hét órakor ért véget a tanácskozás.

BONYODALMAK

a Mihalovich-ügyben.

Miért halgat A Nap?

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, febr. 10.

Tudvalevőleg A Nap című lap közölte a fővárosi lapok közül elsőnek József főherceg és Mihalovich huszárszázados ismeretes botrányát. Egyszerre minden előzmény nélkül elhallgatott A Nap, ami persze gyanút keltett. A B. N. az elhallgatás okát a következő közleményben világítja meg:

A Mihalovich-ügyet A Nap című ujság kavarta föl. Elhisszük, hogy laptársunknak ez a ténye fölöttébb kellemetlen volt bizonyos helyen. A Nap azonban kavarta tovább ezt a dolgot. Tegnap azonban egyszerre elhallgatott vele s már az apa nyilatkozatát sem adta le. Ebből egyesek talán arra következtetnének, hogy A Nap-nál ezt az akciót lefújták. A dolog azonban nem így áll. Hanem az történt, hogy a Royal orfeumban, amely szintén Braun Sándornak, A Nap kiadójának tulajdona, tegnap egy napon háromszor tartottak tűzvizsgálatot. Ebből Braun megérthette, hogy pályáznak rá s amint a legkisebb kellemetlenséget okozza A Nap-ban a főhercegnek, azonnal beszüntetik a Royal-Orfeumot. Amennyiben pedig a Royal-Orfeum is üzlete Braun Sándornak, érthető, ha nem akar tönkre menni és — elhallgatott A Nap. Így néz ki Magyarországon az a sokat emlegetett sajtószabadság.

Egyébként ma este A Napban újabb cikk jelent meg, amelyben a lap azt írja, hogy a további közleményeket a fogva levő huszárszázados érdekében szüntette be, mert úgy találja, hogy nem szabad az ügyet elmérgesíteni. Ez Mihalovichnak csak ártalmára lehetne. Az eddigi közlés — mely Braun Sándor legszemélyesebb ténye volt, ugyis teljes világot derít ebben az ügyben.

Hátra lett volna még annak a két levélnek a közlése, amelyet Mihalovich a börtönből intézett édes atyjához és amelyek A Nap hírtökébe jutottak, de ezeket a leveleket ma Braun

Sándor visszaküldötte azzal, hogy véleménye szerint ezeknek leközlése is csak ártalmas lehetne a bebörtönözött huszárszázados ügyére nézve.

A vérengző lóvonat.

Agyongázolt rendőr.

— Az aradi közlöny tudósítójától. —

Arad, február 10.

Ma reggel izgalmas esemény játszódott le az Andrassy-téren a minoriták temploma előtt. Egy aradi rendőr a lóvasut kocsija alá került és a kerekek keresztül mentek a combján, a minek következtében a szerencsétlen teremés néhány órai kínlás után meghalt.

Az esetről ezt a tudósítást közöljük:

Az aradi rendőrség már régebben észrevette, hogy a lóvasutal történt szerencsétlenségek jórészt azért történnek, mert a közönség a kocsis első följáróját is használja. Ha valaki a mozgó kocsis első följárójáról visszaesik, az könnyen a kerekek alá kerülhet, ha lessik. De ha a hátsó följáróról le is bukik valaki, akkor az illető a földre esik s komolyabb baja nem igen történik. A főkapitány emiatt szigorúan elrendelte, hogy az első följárót, a kocsis mellett nem szabad használni. A rendőrök azonban e figyelmeztetést nem nagyon akceptálták, mert folytonosan a kocsis első részén lévő följárókat használták továbbra is. Ennek következtében már sok rendőr szerencsétlenül járt.

A mai halálos kimenetelű katasztrófát is ilyen okok idézték elő. Ma reggel kevéssel 8 óra után a minorita templom előtt haladó lóvasuti kocsira az első följárónál fel akart ugri Antal Mihály rendőrtizedes. A kocsis teljes menetsebességgel haladt, amikor a rendőr fölkapaszkodott.

— Itt nem szabad feljönni, — mondta Gyurica István lóvasuti kocsis.

— Nekem szabad — felelte a rendőr. — Akassza le a láncot.

— Nem birom, — mondta a kocsis.

— Akkor majd leakasztom én, — szölt a rendőr és le akarta akasztani a följárást eljáró kis láncot, amit a főkapitány utasítására alkalmaztak ott.

Amíg a láncal babrált, odaszölt neki Must János kalauz is, hogy szálljon le a hátsóról és hátul jöjjön föl. Ebben a pillanatban a rendőr oldalról lebukott, de oly szerencsétlenül, hogy a lába a hátsó kerekek alá került és azok combjában lemetszték a lábát.

Nagy tömeg verődött össze a véres szerencsétlenség hírére és azonnal értesítették a rendőrséget, amely intézkedett, hogy a szétrocsolt testű rendőrt a kórházba vigyék. Ott mindent elkövettek, hogy megmentésük a szerencsétlen embert. Ez azonban nem sikerült, mert Antal Mihály a déli órákban elvérzés következtében meghalt. A felesége ki hosszú ideje súlyos beteg és kis gyermeke siratja.

A rendőrség megindította a nyomozást. Kihallgatta a szemtanúk egy részét. A vizsgálat eddigi adatai szerint a rendőr a szerencsétlenség okozója, mert a tilalom ellenére fölugrott arra a helyre, amelyen kis táblák figyelmeztetik a közönséget, hogy a föl- és leszállás tilos.

A lóvasuti társaság a szerencsétlenül járt rendőr kenyer nélkül maradt családjának 100 koronát küldött. Itt említjük meg, hogy a főkapitány arra kéri a közönséget: támogassa adományaival a város szolgálatában hét évig működött Antal Mihály elárvult családját.

Borkereskedők védelme.

Szabó Zoltán indítványa.

— Az aradi közlöny tudósítójától. —

Arad, február 10.

A gazdasági kérdések komoly megértésének adta bizonyosságát ma Arad város törvényhatósága azzal, hogy a Hegyalja bortermelőinek és Arad város világhírű borkereskedelmének érdekeiért, helyzetük megóvásáért rendkívüli közgyűlésben akar minden rendelkezésére álló eszközökkel küzdeni. A törvényhatóság az új bortörvénynek a bornyilvántartási jegyzékekre vonatkozó határozatait s az ezekre vonatkozó miniszteri utasításokat a termelőre és kereskedőre egyaránt oly békítőnek és impraktikusnak látja, hogy Szabó Zoltán és Zima Tibor bizottsági tagoknak indítványai alapján állást akar foglalni ellenük. Szabó Zoltánnak ez volt az első szereplése Arad város törvényhatóságában s ezzel már beváltotta azt a várákozást, melyet a polgárság megválasztásához fűzött. Szavainak sulya van és a törvényhatósági bizottság egyhangulag tette magáévá a borkereskedelem megmentésére irányuló érveit.

A rendkívüli közgyűlés elé kerülő indítványok abból az alkalomból keletkeztek, hogy három aradi cég, Domány József, Bing és Löbl, továbbá Pick Fülöp azzal a kérelemmel fordultak a közgyűléshez, hogy a törvényhatóság terjessze fel pártolólag a földművelésügyi miniszterhez a kötelező bornyilvántartás vezetése alól történő felmentésük iránt beadott kérvényüket. A nyilvántartás rendkívül súlyos feladatokat ró a kereskedőre, aki üzletének mobilitása mellett nem is vállalhat a lajstromokért felelősséget. A törvény a törvényhatóságra bizza annak megítélését, vajjon mely kereskedő mentessék fel az említett könyvek vezetése alól s a miniszter elfogadja a törvényhatóság véleményét.

Műlek Lajos dr. meleg szavakban ajánlotta a kérvényezőkhöz óhajának teljesítését a tanács javaslatának dacára, amely az elutasítás rideg álláspontjára helyezkedett.

Általános figyelem közben állott fel szólásra Szabó Zoltán, hogy a borkereskedők védelmére keljen. Bortermelő vagyok, — ugymond — és éppen ezért ki kell jelentenem, hogy veszedelmes tévedés a termelő és kereskedő szembeállítás, mert egymásra vannak utalva. Bővebben szól az új bortörvényről, a melyről megjósolja, hogy Ausztriába kergeti át a világhírű magyar borkereskedelmet. Magyarországon meg fog szünni a borkereskedelem, mert a törvény agyonszöjtja az intézkedéseivel. Nemesak hogy pártolónak tartja a folyamodó cégek kérvényeit, hanem indítványt nyújt be, hogy a földművelésügyi miniszterhez irjon fel a közgyűlés a bornyilvántartás ügyében kiadott rendelkezések több pontjainak megváltoztatása céljából. Feltétlenül mellőzendő a mindennapi bejelentés, mert elégséges, ha ez minden 14 napban egyszer történik.

Károlyi Gyula gróf főispán az ügyrend alapján arra figyelmezteti Szabót, hogy írásban kell beadnia indítványát, amely azonban csak holnap lesz tárgyalható.

Zima Tibor szintén nyújt be indítványt e tárgyban s azt kéri, hogy a közgyűlés a bornyilvántartás teljes eltörlése iránt keresse meg a minisztert. Ez az indítvány is holnap kerül tárgyalásra.

Müller Károly feleslegesnek tartja a miniszterhez való felírást, mert az a sokáig készült bortörvényen változtatást nem fog eszközölni s azt javasolja, hogy a tanácsai javaslattal szemben egyszerűen a kérvényezőkhöz kérelmének teljesítésére szoritkozzék a közgyűlés.

A tanács javaslatát elvetette a közgyűlés, de az indítványok tárgyalását, mint említettük, a holnap tartandó rendkívüli közgyűlés napirendjére tűzték.

A Swärdström-ügy a közgyűlésen.

Elégtétel Sarlot főkapitánynak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 10.

A Swärdström-est ma a közgyűlés elé került. Mülek Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagnak már ismert indítványa vitte oda, ahol az ügyet a tegnapi előtervezleten megállapított módon intétek el. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta Mülek indítványát, Sarlot Domokos főkapitány pedig néhány szóban megköszönte a törvényhatóság bizalmának és szeretetének e kifejezését.

A közgyűlésnek erről a részéről itt következik tudósításunk:

Kádas Kálmán főjegyző terjesztette be Mülek dr. indítványát határozathozatal végett a tanács állásfoglalása nélkül.

Mülek Lajos dr. indokolta meg ezután indítványát. Egy tréfás hírlapi közleményt — úgy mond — országos botránnyá fújtak fel, amelyből kijutott nemcsak Sarlot főkapitánynak, de Arad városnak, sőt az egész magyarságnak is. Anélkül, hogy bármely irányban kritikát kívánna gyakorolni a sajtó felett, indokoltnak tartja, hogy Arad város törvényhatósága állást foglaljon ebben az ügyben. Kéri tehát a következő indítvány elfogadását:

„Arad város törvényhatósága a maga részéről is megállapítja, hogy a hazai és külföldi hírlapokban Sarlot Domokos főkapitányra vonatkozólag a Swärdström nővérek hangversenyének engedélyezését illetőleg hozott hírlapi közlemények adatai valótlanok és a főkapitánynak e hírlapi közleményekből eredt indokolatlan meghurcoltatása felett a közgyűlés sajnálatát fejezi ki és a főkapitány működése iránt őszinte rokonszenvét nyilvánítja.”

Faragó Rezső szólalt fel ezután. Az „Aradi Közlöny” felelős szerkesztője — úgy mond — egy halaszthatatlan tárgyaláson Budapesten van elfoglalva és ezért ő a szerkesztő és a lap nevében is hozzájárul Mülek indítványához. Hozzá akarja még tenni ehhez annak kijelentését, hogy felette veszedelmes lenne ennek az esetnek precedenssé való nyilvánítása, mert okul szolgálhatna majd arra, hogyha valamelyik városi tisztviselő a sajtóban megtámadtatnék, annak ügye az illetékes fórum mellőzésével a törvényhatóság elé vitetnék.

Mülek Lajos szólalt fel még, hangsúlyozva, hogy indítványa semmi irányban sem akar a sajtószabadságnak korlátozása lenni. Az aradi sajtó ismeri kötelességét és bizonyára tartózkodik minden olyantól, amely hátrányára szolgálhatna.

A közgyűlés ezután Sarlot főkapitány lelkes éltetése mellett elfogadta Mülek indítványát, mire a főkapitány hálás köszönetét nyilvánította a közgyűlés ragaszkodásának e kifejezéséért.

SPORT.

+ Az „Aradi Athletikai Klub” vivőversenye. Országos érdeklődés kíséri az Aradi Athl. Klub február 20. és 21-iki országos amateur vivőversenyének előmunkálatait. Aligha van az országban ma sportkiválóságnak bemutatására alkalmasabb sportnem a vívásnál, mely a legutolsó londoni olimpián a magyar névnek oly nagy dicsőséget szerzett. Előre láthatólag színről-színre fogja látni a jeles vivó bajnokok nemes mérkőzéseit városunk közönsége, mert a

nyert ígéretek a legjelesebb vívók megjelenését helyezték kilátásba. A felajánlott értékes szép tiszteletdíjakért, — melyek legközelebb kerülnek kiállításra — értékes küzdelemben lesz része a megjelenő közönségnek. A verseny külső pompáját fogja emelni a város előkelőségeiből alakult versenyvédnökség megjelenése, melynek tagjaiul felkérte a Klub Károlyi Gyula gróf főispánt, Andreyi Károlyt, Fábry Sándor dr.-t, bélafalvi Fekete Miklóst, Hamory László dr., Urbán Ivánt és Szathmáry Jánost.

A T. HÁZ FOLYOSÓJÁRÓL.

— Fővárosi levél. —

(A liberális főkortes.) Csönd van a politikában, ilyenkor a folyosóra szorul az élet. Kedves vidéki esetek elevenednek föl, amelyek attól is jők, hogy a honatyák megszabadulnak a bizonytalan jövő nyomasztó érzéseitől.

Zlinszky István, a dorogi kerület függetlenségi képviselője beszélt el a következő esetet:

A legutóbbi választáson, mikor többségre jutottunk, a kerületem zsidó választói tömegesen szavaztak le rám, ami nekem feltűnő volt. Jól tudtam ugyanis, hogy régen mindig a szabadelvű párti jelöltet támogatták. A dolgnak a nyitja az volt, ami abban a kerületben régi hagyomány, hogy a zsidók elkülönbség nélkül mindig kormánypárti emberekhez csatlakoznak. Annyira mentek a lelkesültségben, hogy a győzelmi lakomán is résztvettek, ahol aztán az egyik főkortesem, egy dorogi parasztgazda vállalkozott rá, hogy felköszöntse őket. Arról akart beszélni, hogy ezután mindnyájan legyünk egy táborban, aminek nincs akadálya, mert hiszen liberálisak vagyunk valamennyien. A nagy lendülettel előadott tösztöt így fejezte be:

— Mert hát nálunk a vallás nem számít, csak — zsidó ne legyen.

Annyira tetszett ez a beszéd, — fejezte be Zlinszky, — hogy föl kellett állanom és kimagyaroztam, hogy voltaképpen mit is akart mondani a főkortes.

(Vigyázat!) Kállay Tamásnak is volt egy esete, ami mulatságos. Mikor legutóbb Székelyudvarhelyen járt, a kerületében, valami útja volt egy messzire elnyúló rétten keresztül. Oraszamra haladt a kocsi, anélkül, hogy csak egy cserjére is akadt volna. Egyszerre csak a rét közepén egy tilalomfa mellett ballagott el a fogat. A póznára nagy betűkkel volt fölírva:

Vigyázat!

Kállay nem tudta elképzelni, mire kell itt vigyázni. Se út, se árok, se vasút, olyan lapos és egyenes minden, akár az aszfalt Pesten a Kossuth Lajos-utcán. Megkérdezte hát a paraszt kocsist, miért állították ide ezt a jelzőtáblát.

— Semmi másért uram, — felelte egykedvűen — csak éppen, hogy tavaly épp ide csapott le az istennyila, oszt itt helyben ült agyon egy embert. Ezért adta ki rendeletbe a tekintetes előjáróság hogy táblával figyelmeztessenek az embereket.

(Jó példa.) Ezt meg Endrey Gyula, a hódmezővásárhelyi követ beszélt. Kisdédvő kongresszus volt a városában és persze utána bankett. Az asztalfőn György Aladár, a kisdédvők patr nusa ült, körülötte a város nagyjai. György Aladár hivatása magasztalán nem érdeklődött más iránt, csak hogy kinek mennyi gyereke van. Odafordult Endrey Gyulához:

Ugyan képviselő ur, van-e családja?

— Van, hogyné volna, tizen vannak, hár Is-tennek. — felelte büszkén a képviselő.

— Tizen? — csodálkozott a pedagógus.

— Sohse csodálkozzék, itt egészen jó, stilszerű társaságba került. Az ott velem szemben Szabó

János esperes. Nagyszerű kálvinista, tizenkét gyereke van. Amott ül Kovács János birtokos, kilenc gyereket adott a hazának. Balra tőlem Kovács József, pártom elnöke. Nyolc tagu családja van. Tőle balra Juhász Mihály, a polgármester. Nála tizen ebédelnek a házban, beleszámítva őt magát is meg a feleségét.

— Talán összebeszéltek a város urai? — tudakolta mosolyogva György Aladár.

Hát bizony kérem, elől kell járni a jó példával, — szit Endrey. Különben még elvinné a kormány Vásárhelyről a kisdédvőképző intézetet.

(Sajtóbank és banksajtó.) Néhány nap múlva új penzintézet alakul meg Budapesten. Sajtóbank, mint szövetség, ez a címe s már eddig is nagyon sok pénzzel rendelkezik. A folyosón persze most évődnek az újságírókkal. Kaas Ivor báró nem állhatta meg szó nélkül:

— Ugyan kérlek, mit ütököztök meg rajta! Nil admirari! Eddig csak banksajtó volt, ezentúl lesz sajtóbank is, — ez az egész.

Ha ugyanezt egy antizsurnaliszta mondta volna, persze nagy lett volna a felháborodás. De a bárót a multja fődözi ez ellen a vád ellen. Neki mindent megbocsátanak.

ARAD

és az új osztrák igazságügyminiszter.

Hochenburger lovag kinevezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 10.

Az osztrák kormányválság megoldásában olyan mozzanat van, amely Aradot közelebből érinti, sőt az aradiakat bizonyos önérzetre hangolhatja. Az osztrák kormány egyik tagja ugyanis Arad város ügyvédje egy nagy pörben, amely már kedvező befejezéséhez közeledik.

Ez az új osztrák igazságügyminiszter: Hochenburger Viktor dr. lovag, akinek e tárcára való kinevezését már hozza is a bécsi hivatalos lap. Hochenburger Viktor dr. gráci ügyvéd és mint ilyen a Weitzer-féle örökösödési pörben Arad ügyvédjének, Steinhardt Mór dr.-nak gráci megbízottja volt. Hochenburger hosszú évekig nagy jogi tudással képviselte Arad érdekeit a pörben, mely tudvalevőleg csak nemsokára nyer végleges befejezést.

Az új osztrák miniszter ötvenkét éves és 1889-ben nyitotta meg irodáját Grácban. Már mint jogász feltűnt az egyetemen nagy tudásával és a doktorátust is „sub auspiciis imperatoris” nyerte el. Ügyvédi irodája egyike volt a leghíresebb osztrák irodáknak. Nagy jogi tudásánál csak egyszerűsége volt híresebb Hochenburgernek; az aradiak, akik megfordultak irodájában, egy igénytelen, kis helyiségben találták Grác leghíresebb ügyvédjét, akiből most miniszter lett. Politikai pályája nem most kezdődik; mint a német néppárt vezetőférfia tagja lett először a városi tanácsnak, majd 1897-ben a Reichsratnak is. A képviselőházban a német párt érdekeit védte és különösen a Badeni-kabinet ellen harcolt erősen. Később összeütközésbe jött a német néppárttal és 1900. óta félrevonult a politikai szerepléstől és ügyvédi hivatásának szentelte tevékenységét.

Hivatalvesztésre ítélt aradmegyei jegyző.

Hatzelhoffer Ádám büne.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 10.

Aradvármegye alispánja ma szigorú ítéletet mondott ki. *Hivatalvesztéssel* sújtotta Hatzelhoffer Ádám aradszentmártoni községi jegyzőt, aki több mint huszonhét esztendő óta szolgált a községet.

Ez az ítélet szigorú, de igazságos. A jegyző olyan visszaéléseket és bűnöket követett el, amelyekkel szemben nem elég, ha hivatalvesztéssel sújtják, hanem kell, hogy büntető-bíróság előtt is felelősségre vonják. Valószínűleg ez is be fog következni, mert a fegyelmi vizsgálat különösen az adókezelések körül olyan visszaéléseket derített ki, amelyek büntető következményeket vonnak maguk után.

Az ügy előzményeit a következőkben ismertetjük:

A múlt év elején Karl György és Degenhardt Ádám aradszentmártoni lakosok megjelentek Károlyi Gyula gróf főispán előtt és súlyos visszaélések és szabálytalanságok miatt feljelentést tettek Hatzelhoffer Ádám községi jegyző ellen. A főispán áttette a panaszt Dálnoki Nagy Lajos alispánhoz, aki a vizsgálat lefolytatásával az eleki járás főszolgabíróját bízta meg. A főszolgabíró megindította az eljárást és csakhamar olyan adatok jutottak birtokába a jegyző bűnösségére nézve, hogy március 12-én Hatzelhoffer Ádámot hivatalától *lefűggesztette*.

A fegyelmi íratok hajmeresztő tanúságot tesznek arról a lelkiismeretlenségről, amelylyel Hatzelhoffer anyagi viszonyainak érdekében a község ügyeit vezette. Ott ahol módjában állott, vagy a feleket, vagy a községet, vagy a kincstárt károsította meg. Ezt a manipulációt éveken át folytatta.

A vizsgálat megállapította, hogy Aradszentmárton község Wagner Pál és Kugler Ádám ottani lakosoknak 1912. kor. vételárban községi telkeket adott el a szükséges törvényes alakítások és a törvényhatóság jóváhagyása nélkül. Az eljárást Hatzelhoffer teljesítette. Megállapította a vizsgálat, hogy a telkek lefizetett vételára sem elnaplózva, se letétbe véve nem lett, sőt *nem is kezelték a hivatalos pénzek között*. Ebből a pénzből Hatzelhoffer több alkalommal 450 koronát saját céljaira kivetett és csak a vizsgálat folyamán fizette vissza. Azzal védekezett a vizsgálat folyamán, hogy a községi pénztárban nem volt pénz. Ezt a védekezését azonban az alispán nem vette figyelembe, hanem kimondotta, hogy a jegyző azért követte el a mulasztást, hogy a befizetett vételár elszámolását elodázza és a község vagyonát jogtalanul használja.

Az alispán egyébként ebből az ügyből kifolyólag, úgy a községi bíró, mint a pénztárnok ellen szintén fegyelmi vizsgálatot indított, de ezt még nem fejezték be.

Egész csomó visszaélést leplezett le a vizsgálat. Megállapították, hogy Stumpf Józseftől *percent* címén jogtalanul 25 koronát vett fel, hogy Kornacker József, Fritz Antal, ifj. Kornacker József, Engelhardt Márton, Kilián Mihály, Fackelmann Márton, Braun Mihály és Braun József aradszentmártoni lakosoktól 20—60 korona díjat vett fel, amely díjakról sorkönyvi kivonatot nem adott, de azoknak a sorkönyvben nyoma sincs.

Schneider Antal és Postmayer Frigyesről egy hagyatéki ügy lebonyolításáért, — amelyet nem is lett volna szabad elvállalnia — 400 koronát követelt és kapott.

Az nem nyert ugyan teljes bizonyítást, hogy a község számlájára saját részére házi cikkeket vásárolt, de a vizsgálat adatai ezt is sejtetik.

A *gyámpénztári* ügyek körül szintén a legnagyobb szabálytalanságokat követte el Hatzelhoffer a könyveknél és a kiskorúak vagyonának kezelésénél. Egyes gyámpénztári adósok tartozásait *telekkönyvileg nem biztosította*. Saját adóhátraléka után kamatot nem

számított fel, a más által teljesített tulfizetéseket pedig saját adótartozására könyvelte el. De attól sem riadt vissza, hogy a könyvekbe irt számokat *utólagosan kijavítgassa* és az adófőkönyv és naplóból *lapokat tépjen ki*, hogy az ellene produkálható bizonyítékokat megsemmisítse.

A vármegyei tiszti főügyész azt javasolta, hogy mindezekért sújtsák hivatalvesztéssel. Az alispán elfogadta a tiszti főügyész javaslatát és a mai napon a következő határozatot adta ki:

„Hatzelhoffer Ádám aradszentmártoni községi jegyzőt, több rendbeli szabálytalanság és főleg az adókezelés körül elkövetett visszaélésekért az 1886. évi XXII. t. c. 90. §-ának a) pontja alapján fegyelmileg vétkesnek mondom ki, s őt a hivatkozott törvény 95. §-a b) pontjának alkalmazásával *hivatalvesztéssel büntetem*.”

Az alispán a büntetés indokolásánál a következőket mondja: „Az általa elkövetett vétéségek és visszaélések oly súlyos természetűek, hogy a község szolgálatában 27 évi idő alatt kifejtett állandó és kitartó munkásságát, valamint fegyelmileg büntetlen előéletét enyhítő körülményként figyelembe nem vehettem.”

Románok — a vesztőhely megváltására.

Egy gyűjtés története.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 10.

Annak a gyűjtésnek, amelyet Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő indított az aradi vértanúk kivégzési helyének megváltására, bizonyára már eddig sok érdekes adománya van. Olyan, amelyet nem az adomány tesz becsessé, hanem egy és más mozzanat, amely ahhoz fűződik, az adakozók személye, az alkalom — és egyéb.

Az alábbi adományok bizonyára a legnevezetesebb fillérek közé illeszkednek. Románok adták a vesztőhely megváltására, s bizonyára azzal, hogy a hősök halhatatlan emlékezetét ők is megbecsülték, nem vétettek a maguk nemzetiségi érzése ellen.

Mikálakán, a január 25-én tartott egyházközségi választások után több román egy vendéglőben a vesztőhely megváltására gyűjtést indított. A gyűjtés eredményét román levél kíséretében juttatták hozzánk. A levelet, annak érdekessége okából, eredeti nyelvén közreadjuk:

Cu ocasiunea alegerii episcopiei parohiale ieri in Januaria 25. v. in sotietate, pentru rascumpararea locului celor 13 martiri, au contribuit urmatorii:

Tudurau György	1 kor.
Mitru German	20 fill.
Florea Colten	20 „
Savu Marie	20 „
Joan Mihutia	20 „
Nicolae Drecin	20 „
George Galea	20 „
Todor German	21 „
Jotia Muresan	21 „
Lica Blaj	20 „
George Danciu	20 „
Vasalie Galea	20 „
Simeon Comlosan	20 „
N. N.	40 „

de tot. 3 cor. 82 fil. care.

A levelet fölösleges magyarra fordítani, annyit jelent, hogy a nevezett románok a nevük mellett álló összeget adták a vesztőhely megváltására. A gyűjtött összeget hozzánk juttatták s mi azt illetékes helyére adjuk. Ezeknek a filléreknek története azonban mindenestre külön lapot érdemel a gyűjtés krónikájában, ha azt egyszer megírják.

Öngyilkos lélekkufár.

Halál a Boczkó-utcai büntanyán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 10.

Fiatal lányok megrontója, egy sötét lelkű öregasszony vetett véget bűnös életének az elmúlt éjszaka. A jól megérdemelt és remegve várt büntetés elől menekült a halálba özvegy Orosz Jánosné, aki néhány év előtt került Aradra s itt a Boczkó-utca 11. szám alatt bérelt egy pince helyiséget, amelynek utcára nyíló ajtaján ugyan az állott, hogy kávémérés, de az öregasszony nem annyira a mokka levét, mint inkább fiatal lányok testét bocsátotta áruba.

A múlt esztendő nyarán a rendőrség egy feljelentés útján tudta meg, hogy milyen veszedelemes hely ez a kávémérés. Helynelküli eselések, éretlen leányok találkozója volt s Oroszné látogatói között igen jó nevű aradi urak is akadtak. A rendőrség rajta ütött a tanyán s letagadhatatlan bűnjelek kerültek a kezébe. Félre nem magyarázható helyzetben tetten ért lányok és férfiak vallottak Oroszné ellen s a rendőrség elvonta iparendélyét, kiapadt a kávéforrás.

Az új büntető novella értelmében a kerítést roppant szigorúan bünteti a bíróság s az öregasszony ettől a büntetéstől való félelmében pusztította el az életét. A ház lakói ma reggel nyolc óra tájban vették észre, hogy Oroszné a pincelakás udvarra nyíló ajtajának felfájára felkötötte magát. Mikor Mikes Gábor dr. ügyeletes rendőrtisztviselő és Tisch Mór dr. tb. főorvos megjelentek a helyszínen, csak azt konstatálhatták, hogy a hulla teljesen merev s a halál már öt—hat órával előbb állott be. Levágták a szegről s a felső temető halottas házába szállították.

Egy száz koronáról kiállított postatakarék-pénztári könyvet találtak a birtokában. Azonkívül egy levelet is hagyott hátra, amelyben vagyona felől intézkedik. E szerint a butorait s egyéb ingóságait a házmesternek ajándékozta, *Garlati Mihály* rendőrnek, aki neki jóakarója volt, tíz koronát hagyományozott.

A kihallgatott házbeli megerősítették a rendőrségnek azt a feltovését, hogy Oroszné a napokban megtartandó bünygyi tárgyalás elől akart szabadulni és ezért kereste a halált. Mikor Mikes dr. a nyáron kihallgatta, azt monddta, hogy elpusztítja magát, mert nem akar a börtönbe kerülni.

MULATSÁGOK.

(=) *Postatisztek háziestélye*. Kedélyes és minden ízében sikerült mulatságot rendeztek ma este a postatisztek a *Fehér Keresztben*. Az estélyen, mely társasvacsorával kezdődött, résztvett az aradi postatisztikar zöme és megjelent több vidéki postamester is. A társaság a legkedélyesebb hangulatban a reggeli órákig volt együtt.

A rendezőség a következő névsort állította össze a jelenvolt hölgyekről:

Asszonyok: Korber Gáborné, Haika Jánosné, Rác Kelemenné (Borosjenő), dr. Schmidt Sándorné, Medveczky Lajosné, Scepkovszky Lajosné, Vértes Dezsőné, Péchy Géziné, Neupaur Béláné, Dippold Jenőné, Winter Károlyné, Varjassy Jakabné, Barcs Róza, stb.

Leányok: Medveczky Etta, Korber Ella, Damó Gizi, Tuchmann Róza, Mohaupt Erzsike, Mojszin Józsika, Van der Venne Emilia, stb.

(=) *Az aradi szerb egyházi énekkar működő ifjúsága* f. évi február hó 14-én. (vasárnap) a Kovács és Novotny-féle vendéglő külön táncteremben nagy hangversennyel egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez.

(=) **A katolikus bál** hölgy rendező bizottsága ma délelőtt fél 12 órakor tartotta meg első ülését a városháza kistermében. E gyűlésen beszélte meg a hölgybizottság azon teendőket, amelyek a bál minél impozánsabbá tételét biztosítják. Elhatározták a gyűlésen a gyűjtés megindítását a bál céljaira, a gyűjtés azonban csak a legszűkebb keretekben megy végbe.

(=) **Felülfizetések.** A világi Mária-rozsafűzér és segély egyesület f. év január hó 30-án a Kaszinó összes termeiben kabaret és tombolával egybekötött táncmulatságot rendezett, mely igen fényesen sikerült. Összes bevétel 832.35 kor., kiadás 126.35 korona, tiszta haszon 706 korona. **Felülfizettek:** gr. Bréda Viktorné 20 K., Bohus Zsigmond báró, Bohus László báró, Kabdeb Istvánné, Grill József, Deutsch testvérek, Lengyel Lőrinc 10-10 K., Török Árpád, Lederman Lajosné, Zeke János 6-6 K., Szabó Albert 5 K., Todoreszku György, B. di József, Klein Manó, Kraft János, Kraft József, Göbel Károly, özv. Tagányi Istvánné, Szabó Zoltánné, Grill Károly, özv. Szántó Jánosné, Adler Ignác 4-4 K., Székely László 3 K., Novák Kornél, Neumann Márdr., Ringeisen E. nő, Thranzky Miklós, Aszter Robert, Molnár Jakab, Povolni Milán, Zipfel E. Károly, Balázs Ilona, Kern Henrik, Sorger Árpád, Loosz Antal, Liszt István, Gogolak János, Deák Sándor, Czirmer István, Teffert Lajos, Braun Gusztáv, Török Márton, özv. Polanskyné, Schlosinger Ferenc, Stanila János 2-2 K., Krausz Ferenc, Kron Kálmán, Weisz Margitka 1-1 koronát, melyert fogadják ez uton is az egyesület hálás köszönetét. 833

Képek a jégünnepélyről.

*

A mai nap Halifax nagyszámu aradi hivei számára piros betűs ünnepnapot jelentett. Hetek óta sokan kíváncsisággal várták ezt a napot, mert a mai napra az aradi korcsolyázó egyesület nagyszabásu s fényes programszámokból álló esti jégünnepélyt hirdetett. Az ünnepélyt már két hét előtt megtartották volna, de az idő mostohasága (értsd enyhe idő) miatt csak ma este lehetett azt megtartani.

A városligeti jégpályán napok óta kitartó buzgalommal készültek a mai ünnepélyre. Tedeschi Viktor direktor — amint ő mondja — 48 óra óta le sem feküdt és folytonosan a jégpályát vizsgálta. Ha valaki ez idő alatt meleg vagy enyhe időről, olvadásról vagy napsütésről beszélt, az Tedeschinek a haragját vont magára. A jégpálya alkalmazottai: Pécskán felügyelő, a korcsolyakötő emberekkel: az András, Ferenc, János és Jani bácsikkal karöltve tegnap óta fáradoztak a pálya feldiszipítésén. Ma már csak suttogva beszéltek a jégen foglalatkoskodó ügybuzgó emberek, nehogy a hangos beszéd folytán repedések képződjenek a félve őrzött tükörpályán.

Már délelőtt is nyitva volt a jégpálya, de ekkor nagyon kevesen korcsolyáztak. Az esti jégünnepély kezdete félhatra volt hirdetve s így már 5 órakor az ünnepélyes lassusággal haladó lövönat tele volt jégpályára igyekvő közönséggel. Ekkor még nem lehetett a pályára menni és az előcsarnokban voltak kénytelenek vesztegetni, mert Tedeschi félhatig mint egy szobor, mozdulatlanul állott a csarnokból levezető ajtó előtt és addig az időkig senkit azon le nem bocsátott.

Fél hatkor már telve volt a csarnok s Tedeschi egy fejedelmi mozdulattal megnyitotta az ünnepség színhelyére vezető ajtót. Az ekkor még nagyszámú gyermekekből álló korcsolyázók tolongva szaladtak le a lépcsőn s rövid néhány perc múlva — miközben a katonabanda egy rövid indulót játszott — már vigan szaladgáltak a feldiszipített jégpályán.

A hatásos programszámokat kifogástalanul megtartották. A jégpálya tényleg ügyesen fel volt díszítve, a négyszáz színes lámpion, a villam, légszusz és tüzijátékkal egyetemben (amint a programban ígérve volt) valóóságos nappali világosságot varázsolt a jégre. Pedig a jégpálya nem érdemelte meg ezt a díszes illuminációt, mert ma nem volt olyan tükörsima, amint remélték. Régi hatalmas repedé-

sek, göresök és dudorodások zavarták az ünnepélyes korcsolyázást. Nehezebb mutatványokat ma sajnos alig produkálhattak, mert különböző akadályok miatt Tedeschi nem tarthatott fenn a részökre külön helyet s így a sok kis gyermek miatt is akadályozva voltak.

Legtöbb nézője, mint minden alkalommal, úgy ezúttal is Nemess Istvánnak és ügyes partnerének, Opre Emmykének volt. A kitünő műkorcsolyázó pár gyönyörű táncával és produktumaival magára terepte a közfigyelmet. A leghatásosabb mutatványokat, a szép magyar csárdást, ballettáncot, körforgást egy *Szigmund* nevű dalszám huszárkapitány végezte.

Sok bémulója akadt a többi jóhírű, ügyes műkorcsolyázónak is. *Rámer Micike, Hartmann Hajnalka, Kara Mancsi, Vajda Mariette, Szabó Gyuri, Kákos, Steiner* valamennyien kitétek magukért.

A fényes jégünnepély sikerét nagyban előmozdította a hatásos tüzijáték. A jégpálya tulsó oldalán a csarnokkal szemben sikerült tüzijátékot rendeztek, amely a sötét háttérben ritka szép látványt nyújtott.

A jégünnepélyen nagyszámu díszes közönség jelent meg. A csarnokban is előkelő hölgyközönség nezte a fényes ünnepélyt.

A következőket sikerült feljegyeznünk:

Csernovits Diadorné, Medveczky Zsigmondné, Kara Győzőné, özv. Haszlinger Ferencné, Mokry Jenőné, Friedrich Györgyné, Vajda Jánosné, Medveczky Lajosné, dr. Vajda Istvánné, dr. Opre Péterné, Persa Péterné, Schwartz Zsigmondné, Westmanné, Kovács Jakabné, Basch Simonné, özv. Vertán Oszkárné, Kollmanné, Braun Gusztávné, Kaufmann Sándorné stb.

Lent a jégen szép női csoport holt a pompás téli sportnak. A jégünnepély alkalmával a következő hölgyeket láttuk a jégen:

Asszonyok: Dr. Singer Jánosné, dr. Kertész Miksáné, Zoltay Mátyásné, dr. Simo Károlyné, Hoffmann Sándorné, Nadler Lajosné, Kintzler Józsefné, Blau Lip tné, Deutsch Adolfné, Schnabel Rudolfné, özv. Masanszker Alfrédné, Boros Ivánné, Bánffy Sándorné, Berta Tituszné, Dürr Gusztávné, Jahl Nándorné stb.

Leányok: Fábry Pancsi, Kara Mancsi, Zádor Erzsi, Schuster Ilma, Medveczky Etta, Acs Margit, Bittó Ilonka, Popper Mária, Ilonka és Irénke, Endre Janka, Halmay Mádri, Czárán Tilda, Medveczky Cica, Babyka és Liike, Vajda Ilonka és Margit, Persa Margit, Toncsi és Böske, Dietrich Janka és Gréte, Zachariás Margit, Pick Annuska, Krassovitz Krédeke, Fülöp Irma, Klein Margit és Alice, Kucze Böske, Eckert Erzszi, König Regina, Heller Böske és Ilonka, Singer Vilma, Mátyás nővérek, Strifler Erzszi, Schiffer nővérek, Cseres Margit, Csabala Teréz és Mariska, Löwinger Dussy, Benda Baba és Mici, Opre Emmike és Jennike, Szenes Lici és Margit, Wiener Margit, Urbányi Ilonka, Kunszler Irén, Westmann Irén, Montag Erzszi, Ilonka és Viola, Steigenberger Lenke, Springer Aranka és Margit, Friedrich Ilonka, Steigerwald Erzsike, Szeilinger Margit és Aranka, Junkert Zelma és Margit, Schuller Teréz, Luffer Mariska, Kovács Nussy, Oravetz Mimi és Lenke, Kolliner Rózsika, Kovács Terike, Darvas Bella, Margit, Joujou és Rózsika, Kövér Klári és Maca, Francz Irma, Rámer Mici és Lonci, Rihmer nővérek, Vertán Sárika, Basch Böske, Ficzay Aranka, Verzar Margit, Najmányi Margit, Róth Mariska, Kollman Leona, Kling Ilonka, Schwartz Szerénke, Schwartz Erzszi és Boriska, Ember Magda, Vörös Magda, Steinhartd nővérek, Freud Irma, Glück Ilonka és Böske, Lengyel Boriska, Lengyel Böske, Nádler Iluci, Meer Böske, Vajda nővérek, Kron Médy és Jolán, Eckstein Etta, Kauffmann Jolán, Czobor Ilonka, Spielberger Adél, Bánffy Irénke és Magda, Simonek Annuska, Vámosy Margit, Dengl Vilma, Ottenberg Erzszi és Ilonka, Steinfeld Illi, Kiss Stefike, Dávid Évi, Tóth Irén, Murády Böske és Irén, Skranka Fanny, Bene Mariska, Weil Ilonka, Bródy Jolán, Havas Böske, Schannen Margit, Priegl Irénke és Gitta, Haszlinger Böske, Horváth Ilus, Aknay Kató, Jakots nővérek, Assael Gitti, Krikava Ida, Salgó Piroška, Masanszker Böske, Némethy Irma, Lenkovitz Elza, Hamvas Zseni, Hartmann Hajnalka, Kondor Nusseyka, Csiky nővérek, Korosi Janka és Vilma, Szőke Kató stb.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Forradalmi nász, színmű. (E bérlet).
Péntek: Tulsó partról, színmű. (C bérlet).
Szombat: Cigánybaró, operett. (A bérlet).

* **Egy aradi művész sikere.** Egy fényes tehetségű aradi művész újabb sikeréről kapunk ma hírt Pozsonyból. Ifj. Vas Sándor-ról szól a tudósítás, Vas Sándor dr. aradi orvos fiáról, akiről már a multkoriban is megemlékeztünk s aki a legjobb uton van arra, hogy művészetével meghódítsa a világot. Ifj. Vas Sándor pozsonyi szerepléséről, mely az ottani filharmoniai egyesület által rendezett koncert keretében a Városi színházban folyt le, a pozsonyi lapok a legnagyobb elragadtatással számolnak be. Így a *Nyugatmagyarországi Hiradó* a következőket írja róla:

Különösen el voltunk ragadtatva *Tschajkovszky* zongorahangversenyének pompás előadásától. A csipkefinom részletek is kellőképpen, megfelelő színezéssel és érzéssel jutottak kifejezésre. Lelki gyönyörűség volt hallgatni ezt a variációkban gazdag, édesen fülbemászó zenét. *Tschajkovszky* e művét még nem is volt alkalmunk hallgatni Pozsonyban s így valóban hálás lehet a közönség, hogy ismét egy újabb zeneújdonossággal ismerkedhetett meg. Ezen számnál mutatkozott be Vas Sándor zongoraművész, aki tegnap sikerére méltán büszke lehet, mert a pozsonyi közönség, amely már annyi sok kiváló művésznőt és művészt hallott, nem egyhamar szokott lelkesedni valakiért úgy, mint tegnap ezt Vas zongorajátékánál tapasztalhattuk. Kossow kar-mesterrel együtt ugyanis igen zajos, megtisztelő tapsokban volt része. Még fiatal ember, ki nemrég végezhetett csak a konzervatóriumot, de máris számos értékes művészi kvalitással dicsekedhetik, így különösen, hogy ritka nyugodtsággal és biztossággal, mondhatni könnyedséggel uralkodik a zongorán, ezen a ke-nyes zenei műszeren. Feladatának nehézségeivel valóban meglepő sikerrel birkózott meg, ami pedig nem kis rutint és zenei mélységet tétel fel. A tegnapi sikere után biztosan hisszük, hogy még fogunk az ő nevével találkozni!

Koncert után bankettre gyűltek össze a résztvevők és a banketten megjelent Pozsony város társadalmának színe-java. A vacsorán Kossow Jenő dr., a filharmoniai egyesület elnöke üritette Vas Sándorra poharát és hálásan köszönte meg neki azt a műelővezetést, melyet művészetével a pozsonyiaknak szerzett. Utána még többen részesítették megérdemelt dicséretben a művészt, aki, mint értesülünk, ma már *Moszkvában* van, ahol a napokban fog hangversenyezni.

* **A Kölcsey-egyesület hetedik felolvasása.** február 16-ikán lesz. A változatos műsornak kétségkívül kiemelkedő része lesz az a zene-szám, melyet Kovács Teri játszik el a zenekar kíséretében, melyet erre az alkalomra szervezett Unger Mór. *Mendelssohn* G. moll zongorakoncertje, a szerző müncheni szerelmének szülötte, hangulatának közvetlenségével nagyon hatásos mű. Unger Mór kiváló tanítványával és a zenekari tagokkal szorgalmasan próbálják a keddi felolvasás e szép részét. A zenekarban közre fognak működni Mandl Vilmos dr., Wagner József dr., Kell József dr., Sperber Frigyes, Robitsek Samu, Kell Rezső, Goldzieher Márton, Dóka Miklós, Wimmer József, Eckhardt Ede, Brasch Elemér, Berger Károly, Bayer Emil, Stóhr Mátyás, Freud Miksa, Forbát Frigyes és Weisz Arnold. A zene-szám előtt két felolvasás lesz.

Az első Szöllösi Istváné ezen a címen: *Gyerekfantázia. (Apró esetek a gyermekszobában.)* A második felolvasó Obláth Mariska lesz, aki erre az alkalomra irt novelláját fogja előadni.

* **Az Uránia-színház műsoráról.** A kaleidoskop legbizarrabb képei nem nyújtanak olyan színes, változatos és meglepő látványt, mint az Uránia-színháznak meglepő ötletességgel összeállított műsora. Nyolc képből álló legújabb műsora ismét valóságos gyűjteménye a legritkább látványoknak, melyek közül igazán néhez valamelyiket is a másik rovására kiemelve dícsérni. Pompás látványosság valamennyi. Az aktualist Fahrman franczia léghajós kormányozható léghajója képviseli. Ez a látvány már egymagában nagy vonzóerővel bír a közönségre, mert a levegő meghódításáért folytatott nemzetközi küzdelem egyik győztese Fahrman, ki repülőgépevel a zsenialis Wright testvérekkel folytat eredményes mérkőzést. A vakok tanításáról már irtunk, ez a kép valóságos szenzációja a mozgófényképészetnek, mert az élet lüktet benne és megismertet bennünket a szerencsétlen világtalanok különleges életmódjával. Az ukrániai vasbányák a természet kincsekkel megrakott vidékét mutatják be. A sok tanulságos látványlót érdekesen tarkítják a mindennapi életből vett komoly és mulatságos tárgy szindarabok, melyek nemcsak tárgyuknál, hanem a Pathé-céget jellemző mesés dekorációiknál fogva is a legkiválóbb szórakozást biztosítják a közönségnek. Az Uránia-színház itt ismertetett kiváló műsora még esütörtökön és pénteken kerül előadásra. Szombaton ismét új műsorral szórakozhat a publikum az Urániában.

Szerb kém üldözése.

Rejtélyes nyomozás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 10

Az egész délvidék rendőrsége lázban áll, hogy egy rendkívül szenzációs és titokzatos politikai ügyben megindított nyomozást sikerre vigyen. Nem lehetetlen, hogy már a közeli napokban vagy Nagyváradon vagy Aradon feltűnést keltő letartóztatásról adhatunk hírt.

A délvidéki, de különösen az aradi és nagyvárad rendőrség figyelmét még a múlt év november és december hó folyamán felhívta a külügyminiszterium egy a délvidéki városokban sokszor megforduló fiatalember, volt közös hadsergebeli tisztre, politikai kémkedés miatt.

A külügyi hivataltól a rendőrséghez áttett följelentésekben arról volt szó, hogy az illető titokzatos és pazarul költséges fiatalember, aki csak rövid néhány napot szokott Nagyváradon a 37. gyaloghadosztály székhelyén tölteni, a nyár folyamán egy közös hadsergebeli altiszt segítségével egész csomó katonai titkot, mozgósítási tervet, hadifelszerelési költségvetéseket, általános kimutatásokat szerzett meg. Fénykép-felvételeket készített több magyarországi erődítményről, többek között az aradi vár tervrajzához is hozzájutott, azonfelül fotográfiákat vett föl a vár egyes építményeiről s mindezeket a titkokat az őszön jó pénzért eladta Szerbiának.

Ettől kezdve állandó összeköttetést tartott fenn Belgráddal s minden készülődő haditervről, a legtitkosabb rendeletekről is értesítette a belgrádi katonai intéző köröket.

A feljelentések idején úgy látszik a titokzatos idegen neszét vette a dolognak s úgy látta, hogy nem biztos a talaj a lába alatt, mert hirtelen elutazott.

A rendőrség sokáig esendben nyomozott a gyanuba vett kém összeköttetései után s

nyomára jött, hogy a feljelentések nem alaptalanok. Az illető idegen fiatal embert, aki elegáns vendége volt kávéházaknak, sokszor látták a külvárosi kis korezmákban egy altiszttel titokzatos tárgyalásokba bocsátkozva s azt is sikerült megállapítani, hogy legutóbb hirtelen eltűnésekor egyenesen Belgrádba utazott.

Epen ezért a rendőrség egyelőre csak az összeköttetés szálainak nyomozására szoritkozott s várta a fiatal ember megérkezését. A nyomozás ma már sok gyanus szálát hordott össze s a rendőrségen szigorúan titkolják a kipuhalt kémkedés rejtélyét, annyi azonban kiszivárgott, hogy a gyanuba fogott fiatal ember pár hét óta újra Magyarországon tartózkodik.

Megtámadott asztalosmester.

Éjszakai merénylet a Kasza-utcában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 10

Brutális merényletet intéztek a mára virradó éjszaka egy aradi asztalosmester ellen. A Kasza-utcában megtámadta az iparost két eddig ismeretlen ember és olyan veszedelmesen összeverte, hogy a szerencsétlen asztalosmester most súlyos betegen fekszik lakásán.

Az esetről tudósítók a következőket jelentik:

A szerdára virradó éjjel egy óra után a kerületi biztos azt jelentette a rendőrségnek, hogy Kenderessy Ferenc aradi asztalosmestert ismeretlen tettesek megtámadták a Kasza-utcában, súlyosan összeverték és pénzét is ellopták. A rendőrség kiszállott a helyszínre, de Kenderessyt akkorra már lakásán ápolták. A szerencsétlen asztalosmestert, kinek fején, karján és testén több súlyos zúzódás van, sőt egyik karja el is van törve, Fényes Samu dr. vette ápolás alá. Kenderessy nagy fájdalmak között töltötte az éjszakát és a rendőrség kérdéseire csak lassan, akadozva tudott válaszolni.

Elmondotta, hogy kedden este bement a kasza-utcai Werkmeister-féle korezmába, ahol hosszabb ideig beszélgetett több aradi iparossal. Mikor kissé már szeszese állapotban a korezmából eltávozott, egy körülbelül tíz éves fiú szólította meg az utcán:

— Bácsi, mondja, van-e annak a bankónak száma, amit a korezmában láttam magánál?

— Hogyne volna, — felelt Kenderessy a furesa kérdésre — minden bankónak van száma.

— Legyen szives mutassa meg nekem — szölt ekkor a fiú.

Kenderessy ekkor kivette a tárcájából a huszkoronást, hogy megmutassa. A fiú hirtelen kikapta a pénzt az asztalosmester kezéből és eltűnt vele. Kenderessy, mivel nem találta a fiút, visszament a korezmába és kérdezősködött, hogy nem ismeri-e valaki a gyereket. Így azután kiderült, hogy a fiú Bársony vasuti altisztnek a fia.

Az asztalosmester most már haza akart menni. A korezmától nem messze azt vette észre, hogy két alak követi. Sietett, de a két ember utolérte. Az egyik rákiáltott:

— Kell neked husz koronás bankjegy? Mindjárt adunk!

Erre a két ember iszonyu brutalitással rátámadt a szerencsétlenre. Kézzelel és bottal agyba-főbe verték, a földre tiporták és ott hagyták. Homlokán három helyen felszakították a bőrt, jobb karját eltörték és még több sebet ejtettek rajta. A sebek csak hetek múlva gyógyulnak be.

A rendőrség megindította a nyomozást, de az még nem vezetett eredményre.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 11-én az időjárás: enyhe, nyugaton elvéve csapadék.

— **Kossuth bécsi utja elmaradt.** A lapok megírták, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapota annyira javult, hogy szombaton öfelsége elé kihallgatásra fog járulni. A Magy. Tud. — mint nekünk jelentik — ma megcáfolja ezeket a híreszteléseket és közli, hogy Kossuth betegségi állapota még mindig nem engedi meg a bécsi utazást. — Andrassy Gyula gróf belügyminiszter ma meglátogatta Kossuth Ferencet, akinél egy óra hosszáig időzött. A miniszterek a politikai helyzetről beszélgettek.

— **Az angol király Berlinben.** Berlinből táviratozzák: Edvárd angol király ma délelőtt a városházát tekintette meg, ahol félórát időzött. A látogatásnál jelen volt Bülow herceg birodalmi kancellár és Schön államtitkár. A királyt, aki porosz tábornoki egyenruhában jelent meg, Kirschner főpolgármester fogadta. A király a főpolgármesterrel az első emeletre ment fel, miközben a zenekar az angol nemzeti himnuszt játszotta, melyet állva hallgattak végig. A főpolgármester néhány üdvözlő szót intézett a királyhoz és köszönetét fejezte ki megjelenéséért. Edvárd király röviden felelt a főpolgármesternek, megköszönte a tegnapi szíves fogadtatást és Berlin elterésével fejezte beszédét. A főpolgármester ezután arra kérte a királyt, hogy üdvözlő italát fogadja el. Kirschner főpolgármester leánya arany tálcánhozta egy serlegben a, amelyet a király egy hajtásra kivitt. Eltávozása alkalmából a közönség újból lelkesen megéljenezte.

— **Az új osztrák kabinet.** Bécsből táviratozzák, hogy az osztrák kabinet végleges összeállítása a következő:

Miniszterelnök: *Bienert* báró.

Belügy: *Haertel* báró.

Honvédelem: *Georgi* tábornokszernagy.

Közüktetésügy: *Stürgkh* gróf.

Igazságügy: *Hohenburger* dr. lovag.

Vasutügy: *Vrba* Lajos.

Kereskedelemügy: *Weizskirchner*.

Pénzügy: *Bilinszki*.

Földmivélésügy: *Braf*.

Közümunkaügy: *Schwarzenau* báró.

Német tárcanélküli miniszter: *Schreiner*.

Cseh tárcanélküli miniszter: *Záček*.

Lengyel tárcanélküli miniszter: *Abrahámovic*.

— **Reicher Ferenc meghalt.** A városi törvényhatósági bizottságnak gyásza van. Egyik legrégebbi tagja, Reicher Ferenc ma 75 éves korában elhunyt. Arad város egyik legtekintélyesebb kereskedője volt a megboldogult, akinek az Andrassy-tér és Tabajdi-utca sarkán levő üzletét messze földön ismerték. Élénk részt vett a város társadalmi és politikai életében is. Ő volt az utolsója azoknak, akik az Ipar- és Népbankot alapították. Tevékeny részt vett az intézet életében, mint az igazgatóság tagja, s csak megrendült egészsége miatt lépett ki a legutóbbi közgyűlés alkalmával az igazgatóságból. Hosszu időn át volt elnöke a függetlenségi pártnak és pénztárosa a kereskedelmi testületnek, továbbá a polgári jótékony egyesületnek. Halála alkalmával a Népbank külön gyászjelentést adott ki. Reicher Károly főügyész az elhunytban nagybátyját gyászolja,

— **Tanítói kinevezés.** A kultuszminiszter Maurer Mihály aradi elemi iskolai igazgatótanítót a temesvári állami tanítóképző intézethez a X. fizetési osztály harmadik fokozatába gyakorlóiskolai tanítónak kinevezte.

— **A szabad kéz politikája.** Bécsből táviratozzák, hogy a Neue Freue Presse szerint, bécsi pénzügyi körökben hirtelen jár, hogy a berlini szerződést aláíró nagyhatalmak Ausztria-Magyarországnak a további energikus eljárásra szabad kezet akarnak adni.

Éjjel jelentik még: *Belgrádból* táviratozzák, hogy *Zsifkovics* hadügyminiszter ma beadta lemondását. A lemondásnak valószínűleg nagyobb következményei lesznek és nincs kizárva, hogy az egész szerb kabinet le fog mondani. A lemondásnak az oka, hogy sem a kabinet, sem a szkupstina nem volt hajlandó a hadügyminiszter újabb hadügyi követeléseinek eleget tenni. A nép *Zsifkovics* pártján áll, aki egyik vezére a háborus pártnak.

Jól értesült helyről a következőket jelentik a legújabb balkáni eseményekről: Szerbia magatartása Ausztria-Magyarországgal szemben az utóbbi napokban semmiféle irányban nem változott. Egy bizonyos, hogy Ausztria-Magyarország nem fogja soká tünni Szerbia provokáló magatartását, hanem tiszta helyzetet fog teremteni és a mértéktelen harcias módon fellépő Szerbiával szemben energikusan közbe fog lépni.

A budapesti tőzsdére is hatással voltak a mai balkáni események. Az értékek az előtőzsdén csökkentek, de később nyugodt irányzatot vett az üzlet.

— **Vizsgázó rendőrfogalmazó.** *Török* Lajos rendőrfogalmazó az államtudományi államvizgát ma kitüntetéssel letette.

— **A törvényhatóság Péterffy Antal emlékének.** Arad város törvényhatóságának ma tartott közgyűlésén *Károlyi* Gyula gróf főispán kegyeletes szavakban emlékezett meg a bizottság nemrég elhunyt érdemes tagjáról, *Péterffy* Antaltól és érdeműs életéről. A főispán indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvében emlékezik meg a várost ért veszteségről és az elhunyt családjának jegyzőkönyvileg fejezi ki részvétét.

— **Hazajönnek a katonák Boszniából.** Nagyváradról jelentik: A megváltozott balkáni helyzet eredménye az a legújabb titkos hadügyminiszteri rendelet, amely visszavonja a *Boszniába levezényelt csapatokat*. Amint megbízható forrásból értesülünk, már el is rendelkezett a hadtestparancsnokság, hogy azok a zászlóaljok, amelyek a határőrszolgálat teljesítésénél nélkülözhetők, haladéktalanul vonuljanak vissza előbbi állomáshelyükre. Kiváltképpen azokra a csapatokra vonatkozik ez a rendelkezés, amelyekre a helyőrségi szolgálatnál szükség van. E rendelkezésnek megfelelőleg több boszniai zászlóalj már megtette az előkészületeket, hogy hazautazzák ezredje törzséhez. A nagyváradi garnizonban elterjedt hírszerint a 37. gyalogezred 3. zászlóalja is készül és a jövő hét folyamán utnak is indul hazafelé. A zászlóaljok hazahívásával vége lesz a *próbamozgósításnak*. Természetes, hogy az összes csapatok nem egyszerre jönnek vissza. Még mindig marad oda lenni annyi katonaság, amennyi bármely adott helyzetben a béke és a közbiztonság megóvása végett szükséges. Egyébként érdekes, hogy a tüzezeredek éles töltéssel való harcserű lövőgyakorlata közel a határhoz fog lefolyni, ami természetesen szintén nyomatékos mértékben alkalmas a zavargásoknak még gondolatát is elfojtani.

— **Választás a közigazgatási bizottságba.** *Péterffy* Antal elhunytával megüresedett közigazgatási bizottsági tagságot ma töltötte be választás után a törvényhatósági bizottság. Nyolevanöt szavazat közül nyolevanegyet kapott *Nesnera* Aladár s négy szavazópon állott *Vizér* Lajos neve. A főispán *Nesnerát* jelentette ki megválasztott tagnak.

— **Az aradi iparért.** A közgyűlés napirendje előtt *Steigerwald* Alajos, az ipartestület elnöke, tette szóvá a *Westingshouse* r.-t.-nak lapunkban ismertett feleletét az aradi építészek beadványára. Felhívta a polgármester figyelmét a részvénytársaság magatartására és arra kérte, hogy vegye védelmébe az aradi ipart. A polgármester ezt megígérte, s valószínű, hogy a gyár igazgatósága tekintettel lesz arra, hogy Arad törvényhatóságának akaratából emeli fel szavát annak polgármestere és kéri az aradi ipart megillető jogos részletését a gyár építkezésében.

— **Városi villamos telep.** A tanács utasítására *Szathmáru* Károly üzemigazgató végezte el a városi villanytelep felállításához szükséges előtanulmányokat és 5 eszközölte a jövedelmezőségi számításokat. Ma nyújtotta be a polgármesterhez tanulmányainak eredményét. A városi villamos telep feltétlen haszonhajtó voltát mutatja ki és a létesítésére szükséges tőkét 870 ezer koronában mutatja ki. Ha a vízművel kapcsolatosan létesíti a város a telepet és tizezer lámpát világít, akkor évente 35 ezer koronát jövedelmez a vállalat. Jövedelmet hajt ötezer lámpás mellett is, de csak 13700 koronát. Ha azonban a vízművel nem akarná kapcsolatba hozni a város, akkor tizezer lámpásnál 26 ezer koronát, 5000 lámpásnál 4300 koronát jövedelmezne. Azt azonban elfejti megmondani, hogy honnan vegyen a város annyi fogyasztót, hogy akár öt, vagy pláne tizezer lámpásra tegyen szert. Hogy milyen egységárak szolgáltak a számítás alapjául, azt ez ideig hivatalos titokként őrzik a városházán. A polgármester egy kiküldendő bizottságnak adja át a munkálatot s ez fog javaslatot tenni a közgyűlésnek.

— **Egy követségi tisztviselő meggyilkolása.** *Saintjagu* de *Filliből* táviratozzák, hogy az ottani német nagykövetség egy magasrangú tisztviselőjét rablók meggyilkolták. A követség portása eltűnt. Valószínű, hogy neki is része van a gyilkosságban.

— **Merénylet egy leány ellen?** Ma este a városban különös merényletről beszéltek. Azt terjesztették mindenfelé, hogy a *Kossuth-utca* 5. szám alatt lakó *Zubricki* vendéglősné *Ilona* nevű leánya ellen, (akinek a nevét a *Brunhuber* Gyulával való esete óta ismeri a közönség,) gyilkos merényletet kíséreltek meg. Olyan hírek keringtek, mintha a leányra ötször egymásután rálöttek volna. Mi utána jártunk a dolognak és az esetről a következőket jelenthetjük:

Ma este 9 órakor *Zubrickiné* a leányával a *Kossuth-utca* 5. szám alatt levő vendéglői helyiségében ült. Az udvaron egyszerre lövést hallottak. Kiáltásukra a szomszédok előfuttak és megállapították, hogy valaki az udvaron egyszer revolverből lőtt s a golyó az üvegfolysó oldalfájába furdott. A folyosón ekkor a *Zubrickiek* cselédje tartózkodott, akitől nem messze hatolt a golyó a deszkába. Nemsokára rendőrök is megjelentek, akik konstatálták a lövést, de tettet nem találtak. Hogy ki lőtt, azt a házbeliek se tudják, mert az illető idejkorán kimenekült, nyitva hagyva maga után az utcai kaput. *Zubricki* *Ilona* ezt mondta munkatársunknak a merényletről:

— Az a golyó valószínűleg nekem volt szánva. Valamilyik ellenségem szánhatta nekem. Az illető azt gondolta az üveggangon álló cselédleányról, hogy én vagyok, mert a sötétben összetéveszthetett vele. Megjegyzem, nem ez az első eset, hogy revolverből rám löttek, de szerencsére, még sohase tudtak ártani nekem.

— **Elítélt román papok.** Az *Aradi Közlöny* múlt év október havában megírta, hogy *Schauer* Gábor nagyhalmági szolgabíró tíz román lelkészt, akik a nagyhalmági járás községeinek román iskolájánál iskolaszéki elnökök, 200 koronára, *Lázár* Kornél nagyhalmági esperest pedig 300 koronára ítélte, mert a román iskolákra elkésve tétették föl a magyar fölírást. A román papok megfölebbezték az ítéletet az alispánhoz, aki ma értesítette döntéséről a nagyhalmági főszolgabíróságot. Az alispán az ítéletet megváltoztatta olyan formán, hogy a 200 koronás büntetéseket 50 koronára, *Lázár* 300 koronáját pedig 100 koronára redukálta. Az alispán ezzel indokolta ezt, hogy a papokban meg volt a jóindulat az ügy iránt, csak elkésve tették föl a táblákat. Az alispán határozatát a miniszterhez fogják megfölebbezni az elítélt lelkészek.

— **Eljegyzés.** Nagy Mihály dr. nagyváradi hírlapíró és ügyvédjelölt eljegyezte *Leimdörfer* *Mariskát*, *Leimdörfer* *Lipót*, *Montag* *M.* földbirtokos jószágigazgatójának leányát.

— **Kell** *Manó* cég ajánlja *hírnevű* *Kelelangye* *barisnyait* és *ruhadísz* *ruamekeit*. 113

— **A házasságközvetítés rejtelmeiből.** Temesvárról írják ezt a hihetetlen történetet: G... ismert házasságközvetítőhöz két tisztességes urileány ma már mindennapi kéressel fordult: férjhez akarnak menni. Pénzüik az kevés. De mégis jó partit akarnak csinálni. Tehát G... bűcsit arra kéri, hogy szerezzen nekik — férjet. G... „urnak“ felcsillant a szeme. Két naiv leány került hálózába. Szazonnal meg volt a tervével az előlegek lefizetése után. Az egyik leánynak X. főherceg adjuvánsát, ki mellesleg gróf is, a másiknak egy főhadnagyot, nem bukát, hanem huszárfőhadnagyot ajánlott. A két leány nagyon boldog volt. De boldogságuk különösen akkor ért tetőpontjára, amikor megérkeztek a levelek és fényképek. A levelek persze szerelmes levelek voltak. S írójuk nem volt más, mint a gróf és a huszárfőhadnagy. A leányok a szerelmi ömlengésekre válaszoltak. S így ment a levelezés heteken keresztül s a szerelmi postás G. házasságközvetítő volt. Egy szép napon az egyik leány sürgőnyt kapott, amelyben a szerelmes főhadnagy azt sürgőnyözte, hogy kiűtötte a szerb háború neki a határra kell menni: a másik leány pedig levelet kapott, melyben a főherceg, a gróf ur, azt írta, hogy főherceggel együtt Bécsbe helyezték át. A szerelmes leányok vigasztalanul voltak. Sirtak bánatukban. De bánatuk nem tartott sokáig, mert fájdalomkra gyógyító balzsamot hozott — a posta. Két levél jött. Levél a gróftól (a huszárfőhadnagytól). A szerelmes ifjak levelükben arról eszegezték, hogy borzasztó szerelmesek, egyedül vágnak a leányokat birni: az eljegyzés határmagját is kitűzték. De ok felette óvakos emberek s hogy a szerelmek hevében valami baj ne történjék, az előmunkálatokkal G. házasságközvetítőt bízzák meg. A két naiv leány lépre ment. G. a „meghízásnak“ eleget tett. Az „előmunkálatokat“ elvégezte és a két tisztességes urileányt megbozostelenítette. A leányok G. merénylete után óntadatra ebredtek és arról győződtek meg, hogy az egész szerelmi história csak mese. A gróf és a huszárfőhadnagy nem más, mint G. házasságközvetítő, aki a leányok hiszékenységét a saját szenvedélyének kielégítéséül használta föl. G. gyalázatos célját elérte, a leányokat megbocstelenítette, két család szentélyét bemozskolta, de mindezt számolni fog a büntetőtörvényszék előtt, ahova most följelentést tettek a házasságközvetítő ellen.

— **Meghalt esés közben.** Nagyhalmágyról jelenti tudósítónk: Ma a községen átvonult *Fico* *Miklós* abrónesozó, aki lovon járja be a községeket. Nagyhalmágy egyik utcáján leesett a lováról és meghalt. Az orvosok a halál okául agyszéllhűdést állapítottak meg. A halálról értesítették *Ficnek* *Felsővidrán* lakó családját.

— **Az aradmegyei takarmányhiány enyhítése.** Az Aradi Közlöny néhány héttel ezelőtt megírta, hogy Aradmegye nagy részében, de különösen a nagyhalmágyi járásban kinosan pusztít a takarmányhiány a gazdaközönség között. Cikkünk következtében tegnap kiment Nagyhalmágyra Meisner Ernő gazdasági felügyelő Jakabffy Gyula vármegyei aljegyzővel, akik Lovich Gyula főszolgabíró kalauzolása mellett bejárták a járás több községét és meggyőződtek róla, hogy a takarmányhiány valóban szomorú állapotokat teremtett. Egy községben azt is látták, hogy a földmivesek a házuk födelét szedték le s azzal helyettesítették a takarmányt. Meisner ma visszaérkezett Aradra. Rövidesen fölterjesztést is fog tenni a földmívelési miniszterhez, a bajok orvoslását kérve. A takarmányhiánynak különben uzsorásai is vannak. Sokan más vidékről szalmát hozatnak és a járásban száz percent nyereséggel eladják. A vételárról váltót vesznek.

— **A vesztőhely megváltásáért.** Az aradi 13-as bizottság felhívása folytán a vértanúk kivégzési helyének megváltására Arad város tanácsához befolyt adományok jegyzéke 1909. február hó 6-ig:

Eddig befolyt 1026 kor. 74 fillér. Aradi első takarékpénztár 100 kor., Nagysárosi műmalom 10 kor., Körnöcbányai takarékpénztár 10 kor., Kecskeméti egys. góztéglagyár 10 kor., Sohn Jakab Hort 5 kor., Solymásy M. Oszkár Budapest 10 kor., Antalfalvi járási takarékpénztár 4 kor., Battonyai takarékpénztár 15 kor., Zsolnai Sámuel Berettyóújfalú 13 kor., Kun Adár gyűjtése Budapest 16 kor., Nagy Nep János 1 kor., Stark Dezső Dravutamási 0 kor., Fördös Dezső Uzd 5 kor., Verbóczy I. Szigetvár 5 kor., Titzer Antalné Kispeszt 20 kor., Meszöly Bertalan Monor 4 kor., Salacz Béla kir. törv. elnök 100 kor., Zuszkin Károly Lőse 5 kor., Tiszaujvári takarékpénztár 5 kor., Gazd. és iparbank Szatmár 20 kor., Sarlót Domokos Arad 10 kor., Hadházi Géza gyűjtése Kísszentmihály 60 kor., Derczbach Pál T.-Alpár 2 kor., Máv. áll. felvigyázó kara Arad 13 kor., Verbóczy községben működő letét szerk. bizottság 7 kor., M. Horváth Mihály B.-Bodrog 1 kor., Vágfarkasdi hitelszövetkezet 5 kor., Módosi takarékpénztár 20 kor., Erzsébetvári Csiky Gyula Folya 10 kor., Szentkeresztvári Zsigmond báró Nagyvárad 50 kor., Neinó Budapest 2 kor., Tiszaszálloda r. t. Szeged 10 kor., Gantzer János Kalocsa 100 kor., Magasházi Béla Budapest 2 kor., Aradi tak. és segélyegylet 20 kor., Bodnai Pál Kispeszt 2 kor., Magyar fémlen. ipar részvénytársaság Budapest 5 kor., Izsáki népbank 20 kor., Törökszentmiklósi gazdák gózmalma 5 kor., Esztergomi keresk. és iparbank 10 kor., Paróczy Ede Ptoviszevica 1 kor., Danubius hajó és gépgyár Budapest 20 kor., Stessl Szilárd dr. Abaujszántó 42 kor., Törökszentmiklósi takarékpénztár 5 kor., Pápai takarékpénztár 5 kor., Szász Róbert Arad 10 kor., Szauer József Temesvár 3 kor., 4 fillér, Tabvidéki takarékpénztár 10 kor., Hős Rozália T.-Vásárhely 5 kor. Összesen 1849 kor. 78 fillér.

— **A rendőrség szolgálati ideje.** A tragikus halállal elhalt Antal Mihály esete ismét aktualissá tette a rendőrség szolgálati idejének kérdését. Az elhunyt tizedes 7 évig állott a város szolgálatában s családja a legnagyobb nyomorban maradt, mert semmiféle igényt a várossal szemben nem támaszthat. Nemess Zsigmond dr. a mai közgyűlésen kérdést intézett Varjassy Lajos polgármesterhez, vajjon az 1907. évi június havi közgyűlés által elfogadott és a rendőrség, valamint tűzoltóság szolgálati idejét negyvenről harminnégy évre leszállító szabályzatot a miniszterhez felterjesztették-e? A polgármester megígérte, hogy a jövő közgyűlésen kimerítő választ ad az interpellációra.

— **Rémi bankár gyilkosait elítélték.** Párisból táviratozzák, hogy a bíróság öt napi tárgyalás után ma hozott ítéletet Rémi bankár gyilkosainak ügyében. A bíróság Renard komornyikot, aki mindvégig makacsul tagadott életfogytig tartó kényszermunkára, büntetését pedig 20 esztendei fegyházbüntetésre ítélte.

— **A munkásbiztosító pénztár közgyűlése.** A pénztár igazgatósága e hó 9-én tartott ülésén az 1909. évi rendes közgyűlés idejéül február 28-ának délelőtti fél 11 óráját állapította meg. Minthogy az új alapszabályok értelmében a közgyűlésen tárgyalandó indítványok oly időben nyújtandók be, hogy a tárgysorozatra kitűzhető legyenek: fölkeretnek a pénztár munkaadó és biztosított tagjai, hogy indítványokat, melyeknek a közgyűlésen való tárgyalását kívánják, f. hó 16-ig írásban nyújtsák be vagy a pénztár hivatalában (Erzsébet-körút 16. sz.) szóval terjesszék elő.

— **Csaló ügyök.** A budapesti rendőrség — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma Weisz Ármán panaszára Stern Sándor ügynök ellen megindította csalás miatt az eljárást, mert ez 10 koronát csalt ki a panaszostól azzal az ürüggyel, hogy neki egy jó állást szerez.

— **Adomány.** Pollák Vilmos aradi kereskedő 5 koronát küldött lapunk kiadóhivatalába Husz Abrahám árvái javára. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Erdőirtó bérlő.** Nagybecskerekéről jelentik: Az aurániai perjelség Torontálmegye módosi járásában levő uradalmát Prieszter Guidó zágrábi lakos bérlé. Prieszternek különös passziója az erdőirtás s minduntalan pusztítja a fákat az uradalom erdejéből. Egyszer már megbírságotlák érte, de ez nem használt, mert tovább folytatta az irtást, úgy, hogy legutóbb az uradalom „Zsibova” nevű erdejéből rövid idő alatt 141 katasztrális holdnyi területet pusztított el. Az erdőpusztító bérlő ellen most már erélyesebben léptek föl s a torontálmegyei közigazgatási bizottság II. fokú erdei kihágási bírósága Botka Béla főispán elnöklésével tartott ülésében ma Prieszter Guidót holdankint negyven korona, összesen 5782 korona bírságra ítélte.

— **Megszökött tolvaj.** Az aradi kir. törvényszék vizsgálóbírája elfogató-parancsot adott ki Popa György 18 éves asztalosinas ellen, aki két évvel ezelőtt a temetőben lopkodott össze mindenféle értékesíthető holmikat. Popa a vizsgálat folyama alatt szökött meg a büntetéstől való félelmében.

— **Hol készül modern fénykép?** Korszerű modern fényképek elősmert legjobb hírű műterme, Kossak es. és kir. udv. és kamara-fényképésznel. (Weitzer J.-u. 3. sz.) 541

— **Likör aromák kitűnő likőrök előállítására;** — házilag — Vojtek és Weisznál. 171

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az aradi köz- és magántisztviselők szövetsége** végrehajtó-bizottságának tagjai holnap esütörtökön délután 6 órakor a városháza tanácstermében értekezletet tartanak. Tárgy: A Tájékoztató szövegének bemutatása végett szükséges intézkedések.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

J. K. Dombiratos. Az ilyen bonyolult ügybe mi nem avatkozunk. Legjobb ha ügyvéd utjan panaszt emel a pénzügyminiszternél.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Gaztársaságok fuziója.** Megirtuk, hogy az aradi gázgyár részvénytársaság megszűnik és beolvad a Központi gáz- és villamossági részvénytársaságba. Erre vonatkozólag ma a következőket jelenti fővárosi tudósítónk: Az Angol-Osztrák Banknak (amely csak a címében angol, de a működése teljesen osztrák) van egy nagyon sikerült budapesti gründolása: a

Központi gáz- és villamossági részvénytársaság. Az 1901-ik évben alakult a vállalat, jelenleg 7 és fél millió korona az alaptőkéje és ezt elég jól gyümölcsözteti olyképpen, hogy egy csomó nagy vidéki várost gáz- és villamvilágítással lát el. Kassán, Nyitrán, Eszéken, Miskolcon és Érsekújváron saját gázgyárak vannak, a Győri légszuszvilágítási részvénytársaság részvényeiből 408.000 korona értékű, a Szegedi légszuszvilágítási r.-t. részvényeiből 1 és egynegyedmillió korona értékű, az Aradi világítási és erőátviteli r. t. részvényeiből pedig 133.000 korona értékű részvény a vállalat birtokában van. A két utóbbi világítási társulat most teljesen beolvadt a Központi gáz- és villamossági részvénytársaságba, amely a fuzió kimondása céljából e hó 22-én rendkívüli közgyűlést fog tartani. A fuzionált vállalat elnöke továbbra is zólyomi Wagner Jenő dr. marad, alelnöke Teltscher Lipót dr. és vezérigazgatója Keller Viktor Ottó. Beválasztanak még 2—2 igazgatósági tagot a lemondott aradi és szegedi társulatok igazgatóiból is. Végül továbbra is bent maradt az igazgatóságban Urbán Adolf, aki, mint a Magyar forgalmi részvénytársaság elnöke, a közuti közlekedést monopolizálja több nagyobb vidéki városban.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Tavirati tudósítás. —

Budapest, február 10.

Amerika $\frac{3}{4}$ -el magasabb. Kínát, vételkedv mér. é-kelt. Ekekt: 12 ezer mm. 5 fillérrel magasabb áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	12.85—12.86	12.84—12.85
Tengeri májusra ...	7.28—7.29	7.28—7.29
Rozs áprilisra ...	10.17—10.18	10.15—10.16
Zab áprilisra ...	8.60—8.61	8.58—8.59
Buza 1909 októberre ...	10.96—10.97	10.96—10.97
Rozs októberre ...	9.18—9.19	9.18—9.19

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 632.70

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 10. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 135—137 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő sulyban 131—133 fillérig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő sulyban 135—137 fillérig.

Szertiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Sertéslétszám: Február hó 6. napján volt készlet 19.675 darab, február 7. napján felhajtott 121 darab, február 7. napján elszállított 311 darab, január 9. napjára maradt készletben 19.485 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Angol-kór.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulsio-ban foglaltatik, táplálja a csontokat s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az általános egészség a

SCOTT-féle Emulsio

hatása alatt rohamosan javul és az angolkóros gyermekek époló rózsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsio

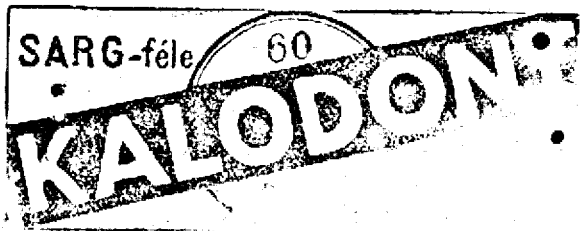
használatát. 6001

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.



Az Emulsio vasárnaponként a SCOTT-féle módszer védjegyei — a halász — kértük figyelmébe venni.



5893

IDEGENEK ARADON.

— Február 10. —

Fehér Kereszt szálloda. König Albert utazó Berlin. — Mörry József utazó Bécs. — Bánó Ferenc utazó Budapest. — Kurtág Lajos utazó Budapest. — Láng Kálmán utazó Debrecen. — Halász Sándor utazó Budapest. — Kádár Fülöp utazó Budapest. — Adler Rezső utazó Budapest. — Szusz Rafael utazó Budapest. — Grósz Jakab utazó Budapest. — Hönsele Endre utazó Bécs. — Duneitz Vilmos utazó Budapest. — Ludvig Dezső utazó Bécs. — Grün Márkus utazó Budapest.

Központi szálloda. Wolferts Károly utazó Bécs. — Abeles Márton utazó Bécs. — Feigelstok M. utazó Bécs. — Barna Leó kereskedő Pressburg. — Malméd Ede kereskedő Nagyvárad. — Kóváry Lajos ügyvédjelölt Nagyhalomgy. — Koromzy Frigyes birtokos Budapest. — Altmann Ottó utazó Budapest. — Kolban Zsigmond utazó Budapest. — Reinhardt Béla utazó Budapest. — Drott Ignác utazó Budapest. — Székely Henrik utazó Budapest. — Éliás Samu kereskedő Pécska. — Vásárhelyi Ignác kereskedő Bánhegyes.

Vas szálloda. Kollmann Rudolf utazó Bécs. — Berger József utazó Bécs. — Czeglédi Lidia szakácsné Arad. — Rigocz József utazó Budapest. — Weisz Vilmos utazó Nagyvárad. — Müller Dávid utazó Budapest.

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi február hó 11-én:

B) bérlet. B) bérlet.

Forradalmi nász.

Színmű 3 felvonás an. Irta: Sophus Michaélis. Fordította: Homonnai Albert.

S Z E M É L Y E K:

Alainc	K. Kápolnai.	Jeromos	Kolcsár L.
Ernest	Mártonfi R.	Prosper	Ditrói Mór.
Marcarron	Keszler Kde.	Montaloup	H nyadi J.
Leontin	Kun Irén.	Jean La-que	Vároay Janó.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

Uj műsor. Valogatott újdonságok.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. február hó 11-én, csütörtök:

1. Próbára tett szerelem. (Életkép). — 2. János rendelő órája. (Bohózat). — 3. Ukrániai vashányák. (Látványosság). — 4. Karácsonyi álmom. Mese). — 5. Vakok tanítása. (Természet után). — 6. A vasmör menyasszonya. (Dráma). — 7. Férfihőség. (Életkép). — 8. Fahrman kormányozható léghajója. (Természet után).

Előadások délután 5, este fél 7 és fél 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Egyik napilap 1909. február hatodik számában megjelent egy cikk: „Gazdátlanul álló aradi bérházak, ahol a lakók nem fizetnek házbért”. Tudomásom szerint a sorok nem fedik a tényeket. Ezek visszatetszést keltettek a lakók környezetében. Mert valótlan az, hogy a lakók nem fizetnek házbért, valamint az is, hogy a három ház gazdátlan. Mert az örökösök nekem, Davala Lujzának nemesak a Wesselényi-utca 47. számú házat hagyományozta végrendeletileg, mint a nevezett lap írja, hanem Arad határában lévő hat láné szántóföldet melléképületével együtt husz esztendei haszonélvezetül. És én ma is a hagyományban vagyok és azt gondozom is kellőképen, szántatom és vetetem. Valamint a ház, melyben lakom, szintén

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő

nem gazdátlan, saját költségemen javítottam. Ami a házbéreket illeti, még az örökösök életében adóhátralék fejében le lett tiltva, minden lakó adóba fizet, elég pontosan. Bizonyosság erre az adóhivatal. Nincs igaza Prodánovics Demeter urnak, aki egyedüli örökösnek vallja magát, amikor azt mondja, hogy itt anarkistikus állapotok uralkodnak. Ezt meg kell cáfolnom, ha azt nem akarom, hogy a lakók mind ki ne költözzenek. A másik két házat is annak kell gondoznia, akire hagyva van mindaddig, míg a gondnok kiküldve nincs. Tény, hogy Prodánovics urnak a lakók nem fizetnek házbért, amiért hogy nem is szabadna neki fizetniük.

Davala Lujza,

834 Arad, Wesselényi-utca 47.

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. örökösorvos-gyára és temetésrendező
intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93

Özv. Reicher Ferencné szül. Feldinger Gabriella a maga, egy az alólírottak nevében is fájdalomtelt szívvel tudatja a forrón szeretett jó férj, illetőleg testvér, sógor, nagybácsi és rokon

Reicher Ferenc,
az aradi ipar és népbank igazgatója
és városi volt bizottsági tag urnak,

1909. február hó 10-én a reggeli órákban, életének 75-ik és boldog házassága 45-ik évében, hosszas betegség után történt gyászszos elhunytát.

A boldogult hült tetemei e hó 11-én délután 3 órakor fognak Wesselényi-utca 52. sz. házból, a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért folyó hó 12-én délelőtt 9 órakor fog a helybeli főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Aldás és béke poraira!

Arad, 1909. évi február hó 10-én.

Reicher Béla nyug. városi főpénztárnok, mint testvér és fia Károly. Palágyi Károly nyug. számv. ó, mint sógor és gyermekei. Özv. Reicher Kálmáné, mint sógor és gyermekei. Kririn Károly nyug. adóellenőr, mint sógor. Kririn Károlyné szül. Feldinger Paula, mint sógor és gyermekei. Tóth Ferencné Gyártás Józsefné, Grabner Károly, Grabner Emil, mint un. kahuai és öcsöccsei. 829

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. örökösorvos-gyára és temetésrendező
intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Alólírottak fájdalomtelt szívvel tudatják a forrón szeretett jó édesanya, anyós, nagyanya, testvér és rokon

Özv. Pogány Imréné
szül. Györffy Etelkának,

folyó évi február hó 9-én esteli fél 9 órakor, életének 62-ik évében rövid szenvedés után történt gyászszos elhunytát.

A boldogult hült tetemei folyó hó 11-én délután 3 órakor fognak Orczi-utca 19 b. sz. alatti házból, a református ima után a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Aldás és béke poraira!

Arad, 1909. február hó 10-én.

Pogány György. máv. mozdonyfelvigyázó, Pajor Józsefné szül. Pogány Ilona. Vitez Józsefné szül. Pogány Ida, Pogány Endre, Pogány Béla, gyermekei Pajor József, Vitez József, Lengyel Rezső. Pogány Endréné szül. Krutsó Teréz. Pogány Béláné szül. Székely Margit, vejei és menyei Györffy Ilona, testvére, Pajor Imre, Sarolta, Margit és Mártha, Krutsó Etuska, ifj. Lengyel Rezsőke, unokái. 830

Hatóságilag engedélyezett

Kiárusítás

könyvek, papíráruk és
írószerekben

üzletátbelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószer
kereskedésében 661

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-

papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

Magyar kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1908. szeptember 15-től.

Arad-Budapest.							
Állomások	Sav.		Gy.		Tvé.		Sav.
	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	
Arad	5-08	8-18	11-25	4-16	4-51	9-28	
Sofronya	5-21		11-41		5-08	9-11	
Kurtica	5-33	8-36	11-55	4-35	5-23	10-11	
Lökösháza	5-53		12-10		5-44	10-31	
Banhihi major	5-58		12-16		5-51		
Országút	6-02				5-56		
Kétegyháza	6-10	9-00	12-26	4-58	6-06	10-46	
Kigyós	6-11	9-01	12-34	4-59	6-05	10-54	
Békés-Csaba	6-24		12-47		6-21	11-10	
Békés-Földvár	6-35	9-19	12-59	5-17	6-34	11-21	
Mezőberény	6-43	9-22	1-29	5-20	6-42	11-36	
Gyoma	6-56		1-42	5-31	6-52	11-58	
Mezőtar	6-57		1-44	5-32	6-54	11-58	
Pusztá-Pó	7-07	9-41	1-54		6-58	12-11	
Pusztá-Tenyő	7-31	10-01	2-18	5-58	6-54	12-18	
Szajel	7-36	10-06	2-25	6-04	6-58	12-27	
Szolnok	8-02	10-29	2-53	6-24	7-17	1-17	
Ujász	8-03	10-30	3-01	6-25	7-18	1-18	
Tapió-Györgye	8-27		3-22		7-42	1-47	
Tapió-Szele	8-39	10-52	3-33		7-54	1-59	
Nagy-Kata	8-52	11-00	3-45	6-58	8-07	2-11	
Tapió-Szeceő	9-10	11-12	4-03	7-04	8-25	2-30	
Süly-Sáp	9-17	11-19	4-15	7-16	8-32	2-37	
Mende	9-44	11-35	4-38	7-43	8-59	3-04	
Gyömrő	9-49	11-37	4-43	7-50	9-04	3-09	
Maglóde	10-08		5-02		9-23	3-28	
Rákos	10-19		5-17	8-12	9-34	3-39	
Kőbánya fel. p. u.	10-47		5-43	8-27	9-51	3-56	
Budapest k. p. u.	11-04		5-59	8-41	10-08	4-14	
	11-17		6-11	8-49	10-21	4-27	
	11-31		6-25		10-35	4-41	
	11-39		6-33		10-43	4-49	
	12-11		6-41		10-51	4-57	
	12-11		7-07	9-28	11-01	5-07	
	12-17		7-16	9-38	11-10	5-16	
	12-25	1-15	7-25	9-40	11-18	5-24	

Budapest-Arad.							
Állomások	Tvé.	Gy.		Sav.		Gy.	Sav.
		I. II.	I. II.	I. II.	I. II.		
Budapest kpu.	ind.			7-20	9-00		12-20
Kőbánya felső p. u.					9-10		12-30
Rákos				7-36	9-17	2-12	12-37
Maglód					8-44		1-11
Gyömrő					8-52		1-19
Mende					9-00		1-28
Süly-Sáp					9-11		1-43
Tapió-Szeceő					9-21		1-57
Nagy-Kata				8-30	9-41	3-03	2-29
Tapió-Szele					9-58		2-43
Tapió-Györgye					10-09		3-58
Ujász	ért.			8-59	10-24		3-10
Szolnok	ért.			8-59	10-27	3-34	3-12
Szajel	ind.	2-55	9-23	11-09	3-53	4-07	1-08
Pusztá-Tenyő		3-19	9-35	11-25	4-11	4-27	1-34
Pusztá-Pó		3-37		11-37		4-41	1-51
Mezőtar	ért.	3-55		11-48		4-55	1-59
Gyoma	ért.	4-13	10-04	12-05	4-41	5-21	2-08
Mezőberény	ért.	4-31	10-05	12-10	4-42	5-24	2-13
Békés-Földvár	ért.	5-15	10-28	12-33	5-01	5-33	2-37
Békés-Csaba	ért.	5-33	10-34	12-40	5-02	6-08	2-55
Kigyós	ért.	6-07	10-53	1-04	5-22	6-33	3-06
Kétegyháza	ért.	6-20		1-13	5-30	6-44	3-18
Országút	ért.	6-23		1-15	5-32	6-47	3-21
Banhihi major	ért.	6-42	11-11	1-28	5-43	7-02	3-38
Lökösháza	ért.	7-09	11-13	2-05	5-53	7-23	3-58
Kurtica	ért.	7-24		2-17		7-38	4-13
Sofronya	ért.	7-43	11-30	2-29	6-11	7-56	4-41
Arad	ért.	7-47	11-30	2-34	6-12	8-01	4-46
		7-58				8-05	4-51
		8-03				8-10	4-56
		8-13		2-51		8-20	5-06
		8-36	11-54	3-05	6-22	8-33	5-34
		8-51		3-15		8-48	5-49
		9-10	12-12	3-29	6-34	9-03	6-03

Arad-Tévis.						
Állomások	Gy.	Sav.		Gy.	Sav.	Tvé.
		I. II.	I. II.			
Arad ind.	12-21	2-30	4-04	7-04	6-32	10-00
Glogovác		2-44	4-15		6-45	10-11
Csicser		2-53			6-52	10-21
Gyomk Ménéz		3-14	4-37		7-05	10-32
O-Paulis		3-21				
Paulis		3-35	4-48		7-17	11-18
Baraczká		3-41	4-53		7-22	
M-Ráda (6)	12-55	3-51	5-01	7-45	7-29	11-38
Milova-O.	12-55		5-24		7-34	11-51
Konop			5-40		7-56	12-28
Bersova			6-08		8-12	1-08
Soborsin	1-50		6-38		8-55	2-18
Zám	2-09		7-04		9-20	2-53
Mar-Illye	2-35		8-07		9-52	4-03
Déva	2-58		8-33		10-39	5-16
Piski (6)	3-09		9-02	10-31	10-52	5-41
Piski (1)	3-16		9-17	10-13	11-07	6-06
Alvincs (6)	3-35		9-31	10-13	11-34	6-30
Alvincs (1)	4-08		10-13	11-04	12-17	7-28
Gy-féltér (6)	4-27		10-13	11-15	12-37	7-41
Gy-féltér (1)	7-00		10-13	11-16	12-44	7-48
Tévis (6)	7-28		11-11	11-37	1-10	8-21

Tévis-Arad.						
Állomások	Sav.	Gy.	Sav.	Gy.	Sav.	Tvé.
Gy-féltér (6)	8-23	4-28	7-28	2-25	9-10	
Gy-féltér (1)	8-23	4-31	7-31	2-30	9-15	
Alvincs (6)	8-23	4-42	7-42	2-44	9-19	
Alvincs (1)	8-23	4-45	7-45	2-48	9-23	
Szénváros	8-23	4-58	7-58	3-34	10-11	
Piski (6)	8-23	5-58	8-58	3-57	11-08	
Piski (1)	8-23	6-13	9-13	4-12	10-17	
Déva	8-23	6-29	9-29	4-27	11-11	
M-Illye (1)	8-23	7-11	1-39	5-10	12-17	
Zám	8-23	7-44	2-09	5-45	12-51	
Soborsin	8-23	8-17	2-33	6-18	1-11	
Bersova	8-23	8-58	3-17	6-57	2-18	
Konop	8-23	9-15		7-18	2-22	
Milova-O.	8-23	9-25		7-28	2-26	
M-Ráda (6)	8-23	9-37	3-24	7-39	2-38	
M-Ráda (1)	8-23	9-44	3-28	7-46	2-42	
Baraczká	8-23	9-42		7-53	3-18	
Paulis	8-23	9-52		8-03	3-27	
O-Paulis	8-23			8-11	3-35	
Gyomk Ménéz	8-23		10-14	8-18	3-56	
Monorlak	8-23			8-25	4-17	
Glogovác	8-23		10-38	8-38	4-28	
Arad	8-23	10-50	4-38	8-50	4-38	

Arad-Temesvár-Józsefváros.				
Állomások	Sav.	Sav.	Tvé.	Sav.
Uj-Arad	6-25	12-28	5-04	7-29
Németh-Ságh	6-42	12-44	5-27	7-36
Vinga	6-55	12-58	5-53	7-50
Orczyfalva	7-08	1-07	6-08	8-03
Merczifalva	7-16	1-17	6-16	8-11
Szt-András	7-27	1-28	6-27	8-22
Temesvár-Jv.	7-44	1-45	7-00	8-39

Temesvár-Józsefváros-Arad.				
Állomások	Sav.	Tvé.	Sav.	Sav.
Szt-András	6-20	9-09	2-42	9-48
Merczifalva	6-38	9-27	2-58	10-06
Orczyfalva	6-44	9-43	3-08	10-16
Vinga	6-58	10-03	3-17	10-26
Németh-Ságh	7-11	10-23	3-30	10-39
Uj-Arad	7-28	10-47	3-47	10-51
Arad	7-38	11-00	3-58	11-08

(Utánnyomás nem díjazatik.)

